**********MIXED ADC 606
S54 P1 GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
EUROPEAN READING ROOM
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20540-4830
###

DRAUGAS

PERIODICALS
July 29, 2004
Vol. XCV

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

95-IEJI METAI

KETVIRTADIENIS - THURSDAY, LIEPOS - JULY 29, 2004

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-28-04

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

95th ANNIVERSARY

Nr. 144
Kaina 50 c.

Šiame numeryje:

Lietuvos mokykla ir lietuvių kalba Europos švietimo erdvėje. Iš vienos kaimo mokyklos gyvenimo Rytų Lietuvoje.
2 psl.

O kas gi Lietuvą nualino? Tikroji „Williams" istorija.
3 psl.

Lietuvos darbdaviai jau užsienyje dairosi darbininkų. Laisvės ugnis vėl įsižiebs rugpjūčio 7 d.
4 psl.

Kas išklausys dirbantį žmogų. Patiko jaunimo opera.
5 psl.

Knygos laukia pirkėjų. BALFo renginys. Mokytojų studijų savaitėje Dainavoje dalyvaus Veronika Povilionienė.
6 psl.

Sportas

*** Ketvirtąją pergalę Europos jaunimo (iki 20 metų) krepšinio** čempionate Čekijoje iškovojo Lietuvos rinktinė. Trečiadienį Lietuvos krepšininkai 73:67 įveikė pirmąjį pralaimėjimą patyrusią Graikijos komandą, tačiau grupėje liko antri. 20 taškų nugalėtojams pelnė Linas Kleiza, 17 taškų ir 15 atkovotų kamuolių Paulio Jankūno sąskaitoje.

*** Po antradienį įvykusių penktojo rato partijų lietuvis Eduardas Rozentalis** tapo vienvaldžiu Danijoje vykstančio tarptautinių „Politiken Cup 2004" šachmatų varžybų pirmūnu. Lietuvos šachmatininkas žaisdamas juodosiomis figūromis nugalėjo daną Jonny Hector ir, iškovojęs penktąją pergalę iš eilės, turi 5 taškus iš 5 galimų.

*** Lietuvos krepšinio lygos čempionas Kauno „Žalgiris" ir toliau komandoje** išlaiko žaidėjus, rungtyniavusius praėjusiame sezone. Neseniai sutartis su komanda pratęsė amerikietis Tanoka Beard, Vidas Ginevičius, Artūras Javtokas bei Mindaugas Timinskas, o antradienį komanda dar metams pasirašė sutartį su krepšininku iš Latvijos Ainars Bagatskis.

Naujausios žinios

*** Partijų finansavimo įstatymas neriboja fizinių asmenų** aukojamos sumos dydžio.

*** Liberalcentristai skatina prezidentą prisidėti prie politikų** ir teisėsauginiukų skaidresnės veiklos užtikrinimo.

*** NATO žinovai tiria galimybę Vilniuje surengti Sąjungos** ministrų susitikimą.

*** Tarptautinis fondas suteikė Lietuvai vieną aukščiausių įvertinimų.**

Valiutų santykis

1 USD — 2.86 LT
1 EUR — 3.45 LT

Rusija atsisako tirti Lietuvos pasienietės sužalojimą traukinyje

Vilnius, liepos 28 d. (BNS) — Rusijos teisėtvarkos institucijos nutarė nekelti baudžiamosios bylos dėl Lietuvos pasienietės sužalojimo tranzitiniame traukinyje „Kaliningradas-Maskva".

Kaip rašo „Lietuvos žinios", Kaliningrado srityje dirbančio laikraščio „Izvestija" žurnalisto straipsnyje teigiama, kad praėjusią savaitę Rusijos vidaus reikalų ministerijos vakarų padalinio tardytojai baigė tikrinimą dėl Lietuvos valstybės sienos apsaugos tarnybos (VSAT) jaunesniosios leitenantės 24 metų Natalijos Zablockajos užpuolimo tranzitiniame traukinyje „Gintaras", vykusiame maršrutu Kaliningradas-Maskva.

Anot laikraščio, pareigūnai nusprendė nekelti baudžiamosios bylos.

„Koridoriuje tarp vagonų iš karto buvo rastas, atsiprašau, kruvinas moterų higieninis tamponas, kuriuo buvo padarytas užrašas ant sienos", pirmadienio numeryje laikraštis cituoja neva vieno iš traukinio „Gintaras" palydovo žodžius.

Pareigūnė be sąmonės rasta traukinio koridoriuje tarp devinto ir dešimto vagonų ankstų gegužės 11-osios rytą, likus vos keliolikai kilometrų iki Vilniaus. N. Zablockaja buvo sumušta, jai perpjauti delnai, o ant vagono sienos jos krauju išpieštas užrašas: „Litva — russkim!" („Lietuva — rusams!"). Manyta, kad Lietuvos pareigūnę užpuolė kas nors iš traukinio keleivių.

„Lietuvos politikai paskubėjo panaudoti šį įvykį per rinkimų kampaniją", teigiama straipsnyje.

Toliau rašoma, kad Lietuvos pasieniečiai, dirbantys Kenoje, dažnai naudojasi Rusijos geležinkelio darbuotojų svetingumu ir nuo sienos iki namų Vilniuje, kur dauguma jų gyvena, važiuoja traukinio „Gintaras" restorane.

Neva taip buvo ir gegužės 11 dieną.

„Tačiau tas važiavimas baigėsi skandalu. Lietuvos valdžios nurodymu traukinys buvo sulaikytas Vilniuje, kol bus išsiaiškintos įvykio aplinkybės. Tačiau įvykio tyrimas ir visų be išimties 327 traukinio keleivių apklausa rezultatų nedavė", tvirtina laikraštis.

Teigiama, jog nepaisant gana prieštaringų šio konflikto aplinkybių Lietuvos, kurioje tuomet buvo prasidėjusi rinkimų į Europos parlamentą kampanija, politikai paskubėjo pareikšti, kad tai buvo provokacija prieš Lietuvos įstojimą į Europos Sąjungą.

Vilniaus apygardos prokuratūros vyriausiasis prokuroras Ramutis Jancevičius „Lietuvos žinioms" teigė, kad Lietuvoje ikiteisminis tyrimas dėl pasienietės sužalojimo tęsiamas.

Jis skaitė minėtame Rusijos dienraštyje, kad rusai baudžiamosios bylos nekels, tačiau to per daug nesureikšmina.

„Rusai rinko medžiagą ir tiek. Tačiau nusikaltimas buvo padarytas Lietuvoje, todėl čia sprendimus gali priimti tik Lietuvos teisėtvarkos pareigūnai", sakė R. Jancevičius.

Prokurorui keistai pasirodė, kad „Izvestija" publikacijoje situaciją komentuoja ne teisėtvarkos pareigūnai, o geležinkelininkai.

„Kaip gali geležinkelininkų atstovai rimtai komentuoti teisinius dalykus", stebėjosi R. Jancevičius.

Dviejų valstybių kariai pastatė tiltą ir atnaujino vaikų namus

Šilutė, liepos 28 d. (BNS) — Lietuvos ir JAV karių pastatytas tiltas Šilutės rajone per Šyšos upę sujungė ne tik kaimus, bet ir širdis, bendras dviejų valstybių karių pastangas.

Tai tilto atidarymo ceremonijoje trečiadienį sakė kariuomenės vadas generolas majoras Valdas Tutkus.

Į iškilmes gausiai susirinkę vietos gyventojai džiaugėsi galėsiantys dažniau pasisvečiuoti pas kaimynus kitoje upės pusėje.

Lietuvos ir JAV vėliavomis papuošto tilto atidarymo ceremonijoje trečiadienį V. Tutkus sakė, kad kariai ne tik turi saugoti Lietuvos valstybę nuo išorės priešų ar dalyvauti tarptautinėse operacijose, bet pirmiausiai tarnauti žmonėms, esant nelaimei jiems padėti, ginti jų gerovę.

„Ypač džiaugiuosi, kad tiltas sujungė mus ir jus, Lietuvą ir JAV. Tikiuosi, kad jis stovės ilgai", vylėsi generolas majoras.

JAV ambasados Lietuvoje karo atašė Larry Beisel sakė kad šis tiltas yra puikus bendro komandinio darbo pavyzdys.

Vietos gyventojai teigė, kad tiltas padės greičiau pasiekti mokyklą vietos vaikams, o Laučiuose gyvenantiems ūkininkams pasiekti savo laukus, esančius Rumšuose.

Viena Rumšuose gyvenanti pora prisiminė senąjį tiltą, kuriuo dar 1958 m. arkliais kinkytu vežimu vyko į savo bažnytines vestuves.

„Dabar mūsų anūkai galės daryti tą patį, tik naujuoju tiltu", sakė vietos gyventojai.

Tilto statyba — vienas iš humanitarinės paramos projektų — JAV karo inžinierių pagalba naujoms NATO narėms.

Pratybų metu trečiadienį uostamiestyje pristatytas kitas to paties projekto rezultatas — atnaujinti Klaipėdos vaikų globos namai „Rytas". Lietuvos ir JAV karo inžinierių komandos įrengė vėsinimo sistemą, pakeitė langus, suremontavo vaikų kambarius ir valgyklą.

Suremontuotų vaikų globos namų perdavimo ceremonijoje dalyvavo prezidentas V. Adamkus.
Romando Žiubrio (ELTA) nuotr.

Liberalcentristas kyšių ėmimu kaltinamiems buvusiems Seimo nariams siūlo pailsėti

Vilnius, liepos 28 d. (BNS) — Opozicinės Liberalų ir centro frakcijos Seime narys Stasys Kružinauskas teigia, kad trims kyšininkavimu įtartiems buvusiems Seimo nariams nederėtų rudenį vėl kandidatuoti į Seimą.

Jis teigė, jog yra linkęs palaikyti kategoriškesnę už parlamentinės Antikorupcijos komisijos išvadas šios komisijos pirmininkės Nijolės Steiblienės ir parlamentaro Algimanto Matulevičiaus antradienį pateiktą atskirą nuomonę.

Anot šių komisijos narių, yra pagrindo įtarti, jog kyšininkavimu įtartų parlamentarų Vytenio Andriukaičio, Vytauto Kvietkausko ir Arvydo Vidžiūno veiksmai pažeidė Konstituciją, Seimo Statutą, Viešųjų ir privačių tikslų valstybės tarnyboje derinimo ir Lobizmo įstatymus, ir dėl to jiems derėtų pradėti apkaltą, kuri neįmanoma, nutrūkus jų parlamentaro įgaliojimams.

Tuo tarpu Antikorupcijos komisija pateiktose išvadose pasiūlė teisėsauginiukų surinktą medžiagą apie įtariamų Seimo narių korupciją toliau tirti Generalinei prokuratūrai ir Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai (VTEK), o Seimui — taisyti ištisą pluoštą įstatymų.

S. Kružinausko manymu, apskritai ne visai teisinga buvo svarstyti teisėsauginiukų surinktą ikiteisminio tyrimo medžiagą Seimo Antikorupcijos komisijoje. Parlamentaras teigė, jog „reikėtų tiksliau vykdyti Seimo Statuto nuostatas".

„Pagal Seimo Statutą nagrinėti teisėsaugos institucijų pateiktą informaciją dėl Seimo narių veiklos, prieštaraujančios įstatymams, ir teikti išvadas Seimui yra viena iš Etikos ir procedūrų komisijos veiklos krypčių", sakė parlamentaras.

„Tad kodėl šį klausimą buvo pavesta nagrinėti Seimo Antikorupcijos komisijai, galima tik spėlioti", pridūrė jis.

S. Kružinausko nuomone, mandatų atsisakę Seimo nariai rudenį neturėtų vėl kandidatuoti į Seimą.

Toks parlamentarų elgesys liberalcentristui panašus į gudravimą.

„Jie pasidarė apkaltą patys sau. Žinoma, jie tikisi, jog tai ne ilgam, kad jei apkalta nepareikšta, jie ir vėl galės kandidatuoti į Seimą. Aš tame įžvelgčiau gudravimą, nes rudenį kandidatuodami jie įgys tą patį — neliečiamybę. Jie turėtų pasiraukti bent vienai kadencijai", sakė S. Kružinauskas.

„Vyriausioji ragana" svarsto galimybę kandidatuoti į Seimą

Vilnius, liepos 28 d. (BNS) — Lietuvos „vyriausioji ragana" tituluojama psichologė ir Liberalų ir centro sąjungos narė Vilija Lobačiuvienė teigia svarstanti galimybę kandidatuoti į Seimą.

Lietuvos televizijos laidoje „Prašau žodžio" dalyvavusi moteris du kartus pakartojo, kad ketina dalyvauti rudenį vyksiančiuose Seimo rinkimuose.

„Pradžioje priėmiau šiuos žodžius kaip humorą, bet vėliau ji pakankamai tvirtai tai pakartojo", sakė laidos vedėjas Rimvydas Paleckis. Laida buvo skirta parapsichologijos ir ezoterikos temai.

Liberalų ir centro sąjungai (LiCS) priklausanti V. Lobačiuvienė teigė dar nežinanti, ar tikrai kandidatuos į Seimą — tai apsvarstys su savo partija. Ji pridūrė, kad kandidatuotų ne pagal partijos sąrašą, bet vienmandatėje apygardoje.

LiCS vadovas, Vilniaus meras Artūras Zuokas teigė pažįstąs V. Lobačiuvienę kaip „sąjungos narę, labai šaunią moterį". „Tai psichologė, sociologė ir įdomi asmenybė. O jos 'vyriausiosios raganos' titulas — tai daugiau reklaminis apibrėžimas", sakė A. Zuokas.

Pasak liberalcentristų vadovo, partija dar nepriėmė sprendimo dėl V. Lobačiuvienės kandidatavimo į Seimą.

Jo teigimu, LiCS neturi vieningos nuostatos parapsichologijos klausimais, tačiau „gerbia kiekvieno žmogaus poreikius ir įsitikinimus".

Rusijos nacionalistas protestavo prie Lietuvos konsulato Kaliningrade

Vladimir Žirinovskij

Kaliningradas, liepos 28 d. (BNS) — Ultranacionalistinės Rusijos liberalų demokratų partijos (RLDP) vadovas Vladimir Žirinovskij trečiadienį prie Lietuvos generalinio konsulato Kaliningrade surengė akciją, kuria siekė atkreipti dėmesį į „skausmingą Lietuvos vizų politiką".

Lietuvos generalinis konsulas Kaliningrade Vytautas Žalys sakė, kad į akciją susirinko apie 300 žmonių.

Pasak V. Žalio, V. Žirinovskij į savo kalbą nepamiršo įtraukti Lietuvos valstybę bei lietuvių tautą įžeidžiančių frazių.

Kartu diplomatas pridūrė, kad RLDP vadovas kalboje daugiau dėmesio skyrė ne Lietuvai, bet Rusijos vidaus politikai.

„Tai daugiau susitikimas su rinkėjais", raginimas balsuoti už jo partiją, sakė V. Žalys.

Teismas uždraudė viešinti privačius verslininko pokalbius

Vilnius, liepos 28 d. (BNS) — Vilniaus miesto 2-osios apylinkės teismas uždraudė Seimo Antikorupcijos komisijai ir jos nariams viešinti Seimo narių papirkinėjimu įtariamo įmonių grupės „Rubicon group" valdybos pirmininko Andriaus Janukonio privačius telefoninius pokalbius su kolegomis.

Tokį sprendimą teismas priėmė trečiadienį, paskelbė „Rubicon group" viešųjų ryšių skyrius.

Trečiadienį BNS nepavyko gauti teismo patvirtinimo.

Pirmadienį posėdyje Seimo Antikorupcijos komisija nutarė neviešinti įtariamo parlamentarų kyšininkavimo byloje esančių A. Janukonio pokalbių su pavaldiniais.

Nepaisant to, komisija gavo „Rubicon group" vadovo advokatų raštą.

Pasak dienraščio „Lietuvos rytas", rašte informuojama, kad A. Janukonis nutarė kreiptis į teismą, pareikšdamas išankstinį ieškinį Antikorupcijos komisijai bei jos nariams reikalaudamas uždrausti viešinti jo pokalbius su „Rubicon group" darbuotojais.

Be to, teigiama, kad ankstesnis komisijos sprendimas paskelbti kai kuriuos A. Janukonio pokalbius verslininkui padarė nepataisomos žalos.

Neoficialiomis žiniomis, A. Janukonis už patirtą žalą nori prisiteisti 10 mln. litų dydžio kompensaciją.

Seimas peržiūrės buvusių KGB darbuotojų veiklą ribojančius įstatymus

Vilnius, liepos 28 d. (BNS) — Dar šios kadencijos Seime ketinama sudaryti specialią darbo grupę, kuri peržiūrėtų vadinamąjį liustracijos įstatymą bei kitus teisės aktus, susijusius su buvusių sovietinio saugumo — KGB — kadrinių darbuotojų veiklos apribojimais.

Tai pranešė Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto (TTK) vadovas socialdemokratas Julius Sabatauskas.

Parlamentaras reagavo į Europos Žmogaus teisių teismo Strasbūre sprendimą, kuriuo du buvę KGB darbuotojai laimėjo bylą prieš Lietuvą. Teismo nuomone, Lietuva nepagrįstai apribojo kai kurias jų teises.

1999 m. Seimas priėmė įstatymą dėl asmenų, susijusių su Lietuvą 1940-1990 m. okupavusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos.

Įstatymas įsigaliojo šių metų pradžioje. Buvę slaptieji bendradarbiai per 6 mėnesius turi atvykti registruotis, savanoriškai raštu prisipažinti valstybei apie slaptą bendradarbiavimą su KGB.

Išaiškėjus nuslėpto bendradarbiavimo faktams, 10 metų buvo taikomi darbinės veiklos apribojimai.

„Įsigaliojus įstatymui, anksčiau su KGB bendradarbiavę žmonės jau dirbo tiek privačiose, tiek valstybinėse struktūrose. Jei jie nekenkė ar net atnešė daug naudos Lietuvai, galbūt net galima teigti, kad per tiek laiko jie pasitaisė", sakė J. Sabatauskas.

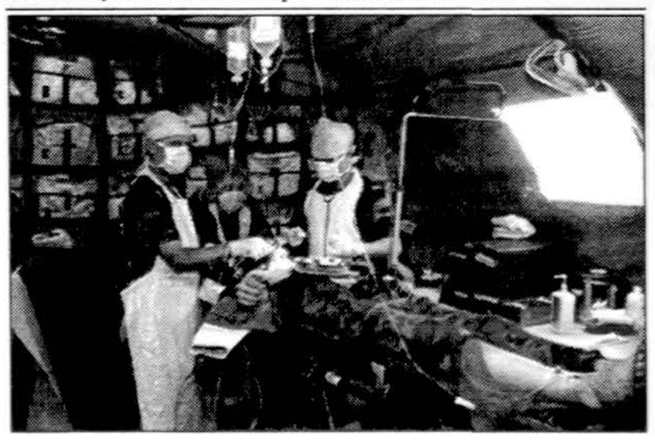

Klaipėdoje, Kairių poligone, antrą savaitę tęsiasi didžiausios kariškių ir civilių pratybos Baltijos valstybėse, surengtos po NATO plėtros. Pirmą kartą su kariais pratybose dalyvauja ir trys pagrindinės uostamiesčio ligoninės, Kauno universitetinės klinikos bei Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ligoninė. Pagal pratybų scenarijų į uostamiesčio ligoninės vežami sunkiausiai sužaloti civiliai ir kariai. Pratybų metu buvo mokomasi suteikti pirmąją pagalbą labiausiai nukentėjusiems kariškiams. Eltos nuotr.

LIETUVOS MOKYKLA IR LIETUVIŲ KALBA Europos švietimo erdvėje

Bendra seminaro dalyvių nuotrauka. Viduryje sėdi Pedagogų kvalifikacijos raidos centro direktorius G. Rudzinskas.

Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministerijos organizuotuose kursuose-seminaruose užsienio lietuvių kalbos ir pradinių klasių mokytojams dalyvavo ir penki Karaliaučiaus mokytojai. Jie turėjo gerą progą susipažinti su Latvijos, Baltarusijos, Lenkijos mokytojais, pasidalinti savo darbo rūpesčiais ir problemomis.

Vykdyti Lietuvos švietimo strategiją užsienio mokytojus ragino Živilė Bandorienė (Pedagogų kvalifikacijos raidos centras). Kad galėtume vykdyti, reikia gerai žinoti švietimo strategiją.

Šiam tikslui ir buvo paskirtas penkių dienų seminaras (06.28–07.02). Sumaniai organizuotas darbas (vad. Danutė Kolesnikova, LR švietimo ir mokslo ministerija) ir geros buitinės sąlygos (Pedagogų kvalifikacijos raidos centras) suteikė visas galimybes gilintis į rūpimą problemą — švietimo strategiją.

A. Kalviečio vid. mokyklos direktorė Kristina Gudelienė.

Su lietuvių ugdymo židiniais užsienyje supažindino Ryšių su bendruomenėmis poskyrio vedėjas Alfonsas Kairys (Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas). Jis apibūdino departamento veiklą šioje srityje, kokią pagalbą teikia užsienio lituanistams, pateikė žinių apie pasaulyje gyvenančius 1.5 milijono lietuvius. Pasaulio valstybėse kuriasi lietuviškos mokyklos, jose lietuvių kalbos mokosi (apie) 4,855 mokiniai. Atkampiausiose vietovėse, kur yra 2 ar 3 lietuviai, nekerta savo šaknų ir lieka ištikimi tėvynei. Kai sužinai tokių dalykų, tvirtai tiki; negali pražūti tauta, turinti pasaulyje tiek daug darbščių bitelių užnugarį.

Įdomiai diskutavome su Vilniaus universiteto dėstytoju dr. Antanu Smetona. Lietuvių kalba — jo amžinoji meilė. Ginčijomės dėl lietuvių kalbos ir lietuvių literatūros pirmumų mokykloje. Jis gynė lietuvių kalbos viršenybę, kiti literatūros. Susidariau nuomonę: ir kalba, ir literatūra turi sąveikauti.

Danutė Kolesnikova, teigdama kelių užsienio kalbų mokėjimo svarbą, ragino ginti ir išsaugoti lietuvių kalbos statusą Europoje.

Apie lietuvių kalbos išlikimą Europos Sąjungoje samprotavo Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkė dr. Irena Smetonienė. Pasak jos, viskas priklauso nuo mūsų pačių.

Elena Staniulienė (švietimo ir mokslo ministerija) įtraukė mokytojus į konkrečius žaidimus, parodydama jų svarbų ryšį mokytojos veikloje su mokymusi bendrauti.

Maloniai bendravome su Vilniaus universiteto pedagogikos dėstytoja Genovaite Petroniene. Gvildenome psichologines problemas: mokytojo gebėjimą pažinti mokinį, mokytojo susitvardymą, turėjome užbaigti sakinį — Nepakenčiu mokinių, kurie..., diskutavome ir prieštaravome poromis. Prisiminėme savo buvusius šviesiausius mokytojus. Mano viso pedagoginio darbo šviesulys — pirmoji mokytoja Angelė Bereišienė. Jos atminimas man padeda nepavargti, įpareigoja mylėti žmones ištvermingai eiti kelyje pasitaikančiais erškėčiais.

Nenusivylėme nė vieno prelegento paskaitomis, atvirai bendravome.

Daug naudos davė apsilankymas Vilniaus Abraomo Kalviečio vidurinėje mokykloje. Jauna mokykla, tik penkerių metų, pradėjusi nuo 339, dabar turinti 1,100 mokinių. Vieninteli mokykla, kurioje mokomasi antikos kultūros. Mokyklai sumaniai vadovauja Kristina Gudelienė. Mokykloje erdvu, šviesu, švaru.

Trakai. Lankėmės miesto Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Ji turi kilnų tikslą: saugoti

Seminaro užbaigimas. Iš kairės: seminaro vadovės D. Kolesnikova ir Ž. Bandorienė su Pedagogų kvalifikacijos raidos centro dir. G. Rudzinsku.

unikalią Lietuvos istoriją, Vytauto Didžiojo didingumą, išmintingą jo strategiją ir taktiką. Gavome žinių apie švietimo padėtį Rytų Lietuvoje. Nuliūdino lenkinimo politika ir mūsų Vyriausybės bejėgiškumas. Gal Rytų Lietuva ne Lietuvoje?!

Naudinga buvo susipažinti su įvairių dalykų projektų kūrimu. Žiūrėjome vieną filmuotą projektą (Vytauto Didžiojo gimnazija), klausėmės mokinių pristatomų projektų, ugdančių mokinių tautinį tapatumą (Abraomo Kalviečio vid. mokykla).

Apsilankėme Trakų pilyje, kuri šiandien jau ne „pelėsiais ir kerpėm apaugus aukštai".

Signatarų rūmuose atgimė praeitis, lietuvių kovos už spaudos laisvę, tautos išsivadavimą iš svetimųjų jungo. Tarsi ėjome Jono Basanavičiaus ir jo bendražygių keliais. Čia pamatėme J. Basanavičiaus buities daiktus, krėslą, kuriame jis sėdėjo. Skaitėme signatarų pasirašytą Aktą, iš paveikslų ant sienų žvelgė į mus tie, kurie išdrįso paskelbti Lietuvą nepriklausoma valstybe.

Marijos ir Jurgio Šlapelių muziejuje žavėjomės jų giminaitės Almos Gudonytės entuziazmu, ištverme įsteigti čia namą-muziejų, jį įrengti, išsaugoti brangių žmonių atminimą, jų nuveiktą prasmingą darbą. Kasetės kadruose pamatėme juos gyvus, pasekėme jų gyvenimo ir kūrybos keliais. „Marijos ir Jurgio Šlapelių lietuvių knygynas Vilniuje", knyga, sudaryta Vlado Žuko, buvo mums pati brangiausia dovana.

Ne viskas parašyta, bet parašyta svarbiausia.

Esame dėkingi seminaro organizatoriams — Švietimo ir mokslo ministerijai. Pedagogų kvalifikacijos raidos centrui — už dosnų mūsų pedagoginio žinyno papildymą.

Seminaro užbaiga — Pedagogų profesinės rados centro direktoriaus Gintauto Rudzinsko ir seminaro vadovių Živilės Bandorienės ir Danutės Kolesnikovos pasirašytas Pažymėjimas.

Vanda Vasiliauskienė
Tilžės miesto lietuviškos sekmadieninės mokyklos mokytoja

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: $100.00. Foreign countries $115.
Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.
Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	$100.00	$60.00	$38.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$115.00	$65.00	$45.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$60.00	$45.00	$33.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$65.00	$50.00	$38.00
Užsakant į Lietuvą:			
Oro paštu	$500.00	$250.00	
Reguliariu paštu	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida oro paštu	$160.00	$85.00	
Tik šeštadienio laida reguliariu paštu	$55.00		

Vyriausia redaktorė – **Danutė Bindokienė**
Administratorius – **Valentinas Krumplis**
Moderatorius – **kun. Viktoras Rimšelis**

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas: **administracija@draugas.org**
redakcija@draugas.org
rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak. Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401, Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S.79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

DR. TOMAS ZUBINAS
DANTŲ GYDYTOJAS
4560 W. 103rd. St.,
Oak Lawn, IL 60453
Tel. 708-423-5155.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

IŠ VIENOS KAIMO MOKYKLOS RYTŲ LIETUVOJE GYVENIMO

Nedidelis Lietuvos miestelis Musninkai. Nedidelė Musninkų vidurinė mokykla, į kurią kas rytą iš aplinkinių miestelių, kaimų, vienkiemių skuba apie pusketvirto šimto moksleivių. Skuba, nes vieniems mokykla — ta vieta, kur įgis žinių, išmoks naujų dalykų, kitiems — kur susitiks su draugais, tretiems, deja, gyvenimas turi ir tokių spalvų, — kur gaus tai, ko trūksta namuose, sočiau pavalgyti, galimybę pasikalbėti. Gyvenimo ritmas vis greitėja, daug kas keičiasi. Keičiasi ir suvokimas, kad būtent šeimai tenka didžiausia atsakomybė už tai, koks žmogus išeis į pasaulį. Dirbdami kaimo mokykloje mes, mokytojai, matome, kad ne visose šeimose vaikai auga jausdami tėvų meilę ir šilumą. Liūdna, kai gabūs mokiniai neturi tinkamų sąlygų gyventi todėl, kad jų tėvai per dažnai žvilgčioja į stikliuko dugną. Suprantame, kad šiandieninei mokyklai reikia vykdyti ne tik ugdymo funkciją. Neretam kaimo vaikui mokykla yra tarsi antrieji namai. Gal todėl mokytojams, klasių auklėtojams svarbu ne tik, ko moksleivis išmoks mokykloje, bet ir kokiu žmogumi jis taps. Gebėjimas atskirti, kas yra vienadieniai dalykai, kas — laikina, suvokti, kas yra tikrosios vertybės, atsiranda ne per vieną dieną. Tas turi būti ugdoma kantriai, nuosekliai. Pagarba žemei, kuri tave išaugino, gimtajai kalbai, kurią tu pažįsti nuo pat vaikystės — didžiosios žmogaus vertybės, pamažu jos tampa ir mūsų mokinių savastimi. Nuoširdžiai džiaugiamės, kad dirbdami esame ne vieni. Gera žinoti, kad net po tolimiausias pasaulio šalis išklydusiems kraštiečiams rūpi, kokiais džiaugsmais ir rūpesčiais gyvename Lietuvoje. Jaučiame nuolatinę Marijos Remienės, jos sesers ses. Margaritos globą. Štai praėjusią vasarą Musninkų vidurinės mokyklos jaunuolių šokių kolektyvas dalyvavo Pasaulio lietuvių dainų šventėje. Puikiais tautiniais kostiumais, kuriuos padovanojo Marija Remienė, pasipuošę mūsų mokiniai smagiai sukosi lietuviško šokio sūkury. Atminty liko neišdildomi įspūdžiai ir suvokimas, kad, anot poeto, esi ne vienas, ne vičvienaitis, nes gimtoji kalba tarsi mama sušaukė draugėn savo vaikus, išsibarsčiusius po visą pasaulį. Ir dar liko noras šokti. Visus metus uoliai lankytos repeticijos, dalyvauta ne viename mokyklos ar kaimo bendruomenės renginyje. Jaunieji šokėjai, laikantys rankose žydinčias vyšnių šakeles — prisikėlimo, atsinaujinimo simbolį — tapo svarbiu gražios pavasarinės

Po Mišių Musninkų bažnyčioje abiturientai ir pirmokai „paskutinio skambučio" — mokslo metų užbaigimo Musninkų mokykloje proga š.m. gegužės 17 d.

2004.05.07 d. Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dienos paminėjimo akimirka Musninkų vid. mokykloje.

šventės, kuri vyko š.m. gegužės 7 d. Musninkų vidurinėje mokykloje, akcentu.

Gegužės 7-a, Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena, šiais metais buvo ypatinga — praėjo šimtas metų nuo to laiko, kai buvo panaikintas lietuviškos spaudos lotyniškais rašmenimis draudimas. Tai gera proga atidžiau pažvelgti į savąją kalbą, prisiminti Lietuvos šviesuolius, stovėjusius gimtosios kalbos sargyboje per visus tuos germanizacijos, polonizacijos, rusifikacijos metus. Todėl ir buvo sumanytas renginių ciklas „Lietuviškosios knygos kelias". Norėta, kad kalbos, knygos pagerbimas nebūtų vienos dienos šventė. Du pavasario mėnesius — kovą ir balandį — vyko ekskursijos po Lietuvos vietoves, susijusias su literatūros kūrėjais, knygnešiais. Lankytasi ir „Valstiečių" laikraščio redakcijoje, spaustuvėje. Įdomiausios kelionių akimirkos, užfiksuotos nuotraukose, eksponuotos stende. Du mėnesius vyko konkursas „Mano knyga". 1–5 klasių mokiniai patys kūrė grožinius tekstus, patys iliustravo, patys įrišo knygas. Kai jaunieji rašytojai vertinimo komisijai pristatė savo darbus, juokavome, kad lietuvių literatūra tapo dar turtingesnė — per tokį trumpą laiką pasaulį išvydo trisdešimt naujų knygų. Specialus mokyklinio laikraščio numeris, pasirodęs gegužės 7-ą — dar vienas sumanytojo ciklo etapas. Laikraščio pristatymu pradėtas baigiamasis renginys — viktorina, kurioje dalyvauti buvo pakviesti ir kitų mokyklų mokiniai. Malonu buvo stebėti, kaip guviai į užduotus klausimus atsakinėja tiek saviškiai, tiek svečiai, kiek daug jie žino apie mūsų kalbininkus, knygnešius, kaip sumaniai sugeba pasinaudoti gimtosios kalbos turtais atlikdami kūrybines užduotis. Ir ne tiek svarbu, kuri komanda laimėjo. Laimėjo visi tie, kurie dalyvavo šventėje, kurie kantriai jai ruošėsi, nes bendras darbas suvienijo, suteikė daug gražių emocijų. Atmintin įstrigo mokinės žodžiai, pasakyti repeticijos metu (repetavome poetinę kompoziciją, kuria turėjome pradėti renginį): „O vis dėlto gražu, kažkodėl net verkti norisi kaip gražu". Gal ir neverta kasdien įkyriai kartoti, kad graži ta mūsų senoji kalba, reikia tiesiog klausytis jos skambėjimo eilėraščių posmuose, liaudies dainose ir siela pati virpės kaip tos mokinukės, pajutusi tai, kas nuo amžių jungia mus, viena kalba šnekančius.

Šventė baigėsi, svečiai išvyko namo, o mūsų, jaunimo šokių kolektyvo ir mokyklos mokytojų, laukė puikus du paskutiniuosius mėnesius vykusių renginių tęsinys. Marija Remienė padovanojo kelionę į Kaliningradą, buvusį Karaliaučių. Ne kartą mokiniams buvo pasakota apie Mažąją Lietuvą, kraštą, kur gimė pirmoji lietuviška knyga, kur gyveno mūsų grožinės literatūros pradininkas Kristijonas Donelaitis. Kalbėta, kad iš Karaliaučiaus Lietuvon sunkiais spaudos draudimo laikais vingiavo slapti knygnešių keliai keleliai. Gavome progą tarsi kokie piligrimai aplankyti kiekvienam lietuviui svarbias vietas, apie kurias mūsų mokiniai iki šiol žinojo tik iš knygų. Ši kelionė — ne vienintelė tokia Marijos dovana. Ji pasirūpino, kad kaimo mokinukai galėtų nuvykti prie jūros, kad pamatytų Kryžių kalną.

Patarlė sako: „Viens lauke — ne karys". Matome, kad mokykla nėra viena, atlikdama didžiausią savo užduotį — ugdydama jauną žmogų. Tikrai žinome, kad net šiais laikais, kai pasaulis vis labiau žavisi tuo, ką galima ranka pačiupinėti, o ne tuo, ką gali tik širdim pajausti — meilę Tėvynei, gimtajai kalbai, savo artimui, — yra žmonių, kuriems tai — didelė vertybė. Ir svarbiausia, kad tas ne žodžiais deklaruojama, o tampa realiais darbais.

Snieguolė Urbonavičienė
Lietuvių kalbos mokytoja

JAV LB Krašto valdybos nariai su Lietuvos laikinuoju prez. Artūru Paulausku, liepos pirmąjį savaitgalį jam lankantis Čikagoje. Iš kairės sėdi: Kultūros tarybos pirm. Marija Remienė, prez. A. Paulauskas, Krašto valdybos pirm. Vaiva Vėbraitė, LB tarybos pirm. Regina Narušienė; stovi: Religinių reikalų tarybos pirm. ses. Margarita Bareikaitė, krašto valdybos narė dr. Laima Karosienė, krašto valdybos pirm. pavaduotojas Alfonsas Dzikas, Švietimo tarybos pirm. Dalilė Polikaitienė, Asta Banionytė, dr. Elona Vaišnienė; III eil.: Jaunimo reikalams pirm. Algis Mattis, sportui — Laurynas Misevičius, Socialinių reikalų tarybos pirm. Juozas Polikaitis.

TIKROJI, LIETUVĄ SUKRĖTUSI „WILLIAMS" ISTORIJA

Šiandien „Mažeikių nafta", dirbanti pagal 1999 m. pasirašytą sutartį su „Williams", dirba pelningai, bet kaltinimai konservatoriams nesiliauja. Nors šiuo metu „Williams" istoriją kiek prigesino naujos bėdos – naujos savininkės „Jukos" bendrovės žlugdymas, kuo kažkodėl suinteresuotas Kremlius, bet „Williams" pamokų negalima užmiršti, tuo labiau, kad socialdemokratas V. Andriukaitis vis dar mojuoja „Williams" lazda, nors šios kompanijos vadovybės ir buvo priverstas atsiprašyti už šmeižtą, kai pavadino ją, švelniai tariant, nesąžininga. „Mažeikių naftos" privatizavimo istoriją komentuoja politikos analitikas **Kęstutis Škiudas.**

– Tuometinė opozicija ir didžioji dalis žiniasklaidos kalė prie sienos konservatorius, kodėl jie pasirašė abejotiną „Mažeikių naftos" pardavimo sutartį. Taigi kodėl?

– Ne vienas politikas iš „Mažeikių naftos" istorijos susikrovė politinį kapitalą, ji buvo stipriai naudojama ir prezidento rinkimų kovoje. Kiekvienas čia turime savo nuomonę, tačiau šioje istorijoje yra privelta daug gandų. Toli gražu ne visi argumentai turi realų pagrindą. Sakykim, daug žmonių yra įsitikinę, kad „Mažeikių naftos" koncerno pardavimo sutartis yra žalinga Lietuvai. Bet kodėl bloga, ne kiekvienas gali paaiškinti.

Šiandien „Mažeikių naftos" koncernas dirba pelningai. Per metus į biudžetą sumoka beveik du milijardus litų įvairiausių mokesčių. Praėjusiais metais koncernas dirbo pelningai, ir jis veikia pagal tą pačią sutartį, kuri buvo pasirašyta su amerikiečių bendrove „Williams". Anksčiau, ir iki privatizavimo, ir po jo, kelis metus koncernas patirdavo nuostolių. Kas pasikeitė, kodėl koncernas staiga ėmė dirbti pelningai, nors sutarties sąlygos nepasikeitė?

Pagrindine priežastimi reikėtų laikyti tai, kad tiek naftos terminalui, tiek naftos perdirbimo įmonei netrūksta žaliavos. Palankiai susiklosto ir padėtis tarptautinėse rinkose, žymiai išaugo pelnas už naftos perdirbimą. Pernai tai įvyko pirmą kartą po daugelio metų pertraukos.

– Kas būtų atsitikę, jei „Mažeikių naftos" koncernas nebūtų buvęs privatizuotas?

– Svarbiausias dalykas, kurį šiuo atveju reikia prisiminti, yra tai, kad prieš privatizuojant 1998 metais, į „Mažeikių naftos" koncerną buvo įjungta „Mažeikių naftos" perdirbimo gamykla su Būtingės terminalu bei Biržų naftotiekiu. Tokiu būdu „Mažeikių naftos" koncernas perėmė visas Būtingės terminalo statybos skolas.

Tokių paskolų terminalo statybai valstybės vardu buvo paimta daugiau kaip 1 mlrd. litų. Po to „Mažeikių naftos" koncernui ypač ėmė stigti apyvartinių lėšų (1999 m. pradžioje trūko apie 700 mln. litų), nes jos buvo panaudotos naftos terminalo statybai, o paskolų gauti darėsi vis sunkiau. Pagal visus finansinius rodiklius iš esmės tai jau buvo bankrutavusi bendrovė, ji laikėsi tik valstybės suteikiamų naujų paskolų dėka. O valstybės garantuotų arba suteiktų paskolų bei įmonei duotų valstybės garantijų suma buvo jau daugiau kaip milijardas litų.

Tik matant tikrą, nepagražintą „Mažeikių naftos" tuometinę padėtį, galima paaiškinti sandorio su „Williams" esmę. Tai nebuvo įprastas privatizavimo sandoris, nes, kaip minėta, bendrovė jau buvo bankrutavusi. Tai buvo „Mažeikių naftos" gelbėjimo kartu su amerikiečiais sandoris. Buvo tikimasi, kad gera amerikiečių vadyba išnaikins vagystes, užtikrins nenutrūkstamą naftos tiekimą ir naftos gaminių pardavimus, pelningą įmonės darbą. Valstybei vien savo jėgomis tai padaryti buvo labai sunku.

Reikia pažymėti, kad pagal 1999 m. sutartį į „Mažeikių naftą" valstybė neįdėjo nei vieno lito iš biudžeto. Šalia anksčiau suteiktų paskolų Vyriausybė „Mažeikių naftai" dar papildomai paskolino (perskolino) apie 600 mln. litų. Įskaičiuojant anksčiau „Mažeikių naftai" suteiktas paskolas, bendra sutartyje minima paskola sudarė beveik 1.3 mlrd. litų. Tokia pat 600 mln. litų suma (300 mln. litų paskola ir 300 mln. litų už įsigytas akcijas) „Mažeikių naftos" apyvartinį kapitalą papildė „Williams". Tokiu būdu „Mažeikių naftos" bendrovė atstatė savo finansinius rodiklius, galėjo pradėti normaliai dirbti, pirkti naftą ir grąžinti Būtingės naftos statybos skolas. Jeigu sutartis nebūtų pasirašyta, visus tuos įdėjimus turėjo padaryti viena Vyriausybė (pabrėžtina – ne paskolinti, bet būtent – įdėti). Šalia to, 1999 metų pabaigoje, valstybėje siaučiant finansų krizei, iš kažkur dar būtų reikėję paimti daugiau kaip ketvirtį milijardo litų, skolinimosi palūkanos augo kaip ant mielių. Bendras nacionalinio ir Sodros biudžetų nesurinkimas 1999 m. rudenį siekė daugiau kaip 1.5 mlrd. litų.

Neabejotinai galima teigti, kad tuomet valstybę nuo artėjančio bankroto ir devalvavimo išgelbėjo du dalykai: sutarties su „Williams" pasirašymas ir biudžeto išlaidų apkarpymas. Tai leido grąžinti Būtingės naftos terminalo statybos skolą ir subalansuoti pinigų srautus valstybėje. Biudžeto reikmėms vėl tapo įmanoma skolintis finansų rinkose.

Jei tokie žingsniai būtų buvę padaryti anksčiau, būtų buvę žymiai mažiau sukrėtimų, tuomet išgyventa krizė nebūtų buvusi tokia gili. Atsakomybė dėl to krenta ant premjero Rolando Pakso. Jis pabėgo nuo sunkių sprendimų ir įklampino valstybę į dar sunkesnę duobę. Tokio elgesio valstybės krizės metu negalima vadinti kitaip nei išdavyste. Neatmestina galimybė, kad jau tuomet jis nebuvo laisvas rinktis, nes jau tada galėjo būti priklausomas nuo rusiškų įtakų bei „LUKoil" pinigų.

– Kalbama, kad sutartis dėl „Mažeikių naftos" privatizavimo leido amerikiečiams iš Lietuvos išvežti milijardus litų. Ar tai tiesa?

– Jei kalbama apie amerikiečių išvežtus pinigus, tai tokiais iš dalies galima laikyti tik „Williams" gautą valdymo mokestį. Valstybės kontrolės metu yra apskaičiuota, kad iš viso amerikiečiams už „Mažeikių naftos" valdymą per dvejus su puse metų sumokėta apie 141 mln. litų. Tai išties nemaži pinigai net tokiai bendrovei kaip „Mažeikių nafta". Valdymo mokestis galėjo būti žymiai mažesnis, jeigu būtų laikomasi nuostatų, kurios buvo sutartos iki R. Paksui tampant premjeru ir E. Maldeikiui perimant vadovavimą deryboms. Mūsų skaičiavimais, pagal ankstesnį susitarimą valdymo mokestis būtų priklausęs nuo perdirbamos bei perkrautos naftos ir būtų buvęs apie 100 mln. litų mažesnis. Vadinasi, tiek būtų buvę mažesni ir bendrovės per tą laiką patirti nuostoliai.

Po E. Maldeikio „patobulinimų" valdymo mokestis tapo nepriklausomas nei nuo valdymo kokybės, nei nuo finansinių bendrovės rodiklių.

Beje, tai toli gražu ne vienintelis R. Pakso valdymo laikotarpiu valstybei padarytas valstybei nenaudingas sprendimas. Nesinori galvoti, kad tai buvo daroma sąmoningai, tarsi jau iš anksto žinant, jog sutartis nebus pasirašyta ir reikia kuo daugiau tokių „patobulinimų", parodančių, kokia ta sutartis bloga.

Įdomu, kad dar rugsėjo mėnesį R. Paksas teigė nematąs didesnių sutarties blogybių. Jis tvirtino, kad sutartis yra „priimtina abiem pusėm ir artimiausiu metu bus pasirašyta". Kas atsitiko per paskutinį mėnesį, kad sutartis staiga tapo pražūtinga ir nebepakeliama Lietuvai, dėl kurios nukentėtų „vaikų mokslas", „tėvų sveikata", imtume stokoti „kasdienės duonos" (kabutėse išsireiškimai iš garsiosios R. Pakso kalbos)?

– Ką turėjo galvoje generalinis prokuroras A. Klimavičius, sakydamas, kad valstybė dėl 1999 m. pasirašytos sutarties patyrė 1.3 mlrd. litų žalą?

– Generalinė prokuratūra tokiais kaltinimais jau nebesišvaisto. Tai išties labai neatsakingos kalbos arba atviras politikavimas. Niekam ne paslaptis, kad šia byla kai kurie politikai jau pasinaudojo, ir nauja joje yra tik tai, kad į šiuos žaidimus įtraukiama ir prokuratūra. Būtina pažymėti, kad valstybė į biudžetą nuolat gauna palūkanas už 1999 metais suteiktą paskolą. Iki 2003 metų pradžios iš viso valstybei sumokėta jau 415 mln. litų. Šias paskolas numatoma baigti grąžinti 2013 metais, taigi palūkanos į biudžetą bus mokamos visą tą laiką.

Valstybės patirtais nuostoliais po 1999 m. sutarties pasirašymo galima vadinti nebent 140 mln. litų nurašymą į negrąžinamą rezervą. „Williams" tai padarė dėl to, kad Vyriausybė 1999 m. nieko nepadarė dėl naftos tiekimo. Taigi valstybės pelnas gautas jau seniai viršijo patirtus nuostolius.

– Koks R. Pakso vyriausybės vaidmuo „Mažeikių naftos" privatizavime?

– Matant rusiškas įtakas pastaruosiuose prezidento rinkimuose, galima manyti, kad jų būta jau anksčiau. Niekas nepaneigė praėjusių metų pabaigoje pasirodžiusių pranešimų, kad vienas svarbiausių 2002 m. R. Pakso rėmėjų prezidento rinkimuose J. Borisovas buvo tik tarpininkas, per kurį buvo gauti milijonai iš „LUKoil" ir kitų Rusijos energetikos milžinų. Nepaneigtas ir kitas „Veido" žurnale 2004 m. Nr. 9 nuskambėjęs pranešimas, kad su R. Paksu ir bendrovė. Žinant verslo taisykles Rusijoje, nesunku suprasti, kad jie nėra dalijami vien už gražias akis.

Rusijos koncernas „LUKoil" visą laiką siekė valdyti „Mažeikių naftos" perdirbimo įmonę. Ji buvo svarbi dėl kelių priežasčių. Pirmiausia todėl, kad tai vienintelė naftos perdirbimo gamykla Baltijos šalyse, jos pagaminamas benzinas, dyzelinas gali visiškai patenkinti šių šalių poreikius. „Mažeikių naftos" turima didelė pardavimų rinka Baltijos ir gretimose valstybėse yra antroji ir, regis, dar svarbesnė priežastis, dėl kurios „LUKoil" taip troško ir tebetrokšta žūt būt įkelti kojų į Mažeikius.

Akivaizdu, kad „LUKoil" netenkino tokios sutarties dėl „Mažeikių naftos" privatizavimo su „Williams" pasirašymas. Todėl negalima atmesti prielaidos, kad per jiems palankiai nusiteikusius asmenis „LUKoil" stengėsi pasiekti, kad sutartis nebūtų pasirašyta. Kita vertus, netrūksta akivaizdžių įrodymų, kad atskiri R. Pakso Vyriausybės nariai derybų su „Williams" metu palaikė santykius su „LUKoil" vadovybe, amerikiečiams nežinant net buvo tariamasi dėl galimo „LUKoil" dalyvavimo „Mažeikių naftos" privatinime.

Kalbėjosi **A. V. Š.**

DANUTĖ BINDOKIENĖ

O kas ją taip nualino?

Lietuvos Respublikos premjeras Algirdas Brazauskas yra apsukrus ir gudrus valstybininkas. Dalį šios patirties jis įgavo, vadovaudamas aukščiausioms valstybės valdžios institucijoms, po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Bet negalime pamiršti, kad antroji valstybininko patirties dalis turi „rausvas" šaknis, kai A. Brazauskas buvo švarbus komunisto partijos šulas. Sugebėjimas sugyventi ir su Maskva, ir su Lietuvos prezidentais, ir su eiliniais žmonėmis — naudingas talentas, norint išsilaikyti savo pozicijoje. A. Brazauskas gerai pažino komunistinį režimą, mokėjo į jį įsilieti, buvo atsakingas už jo veiksmingą įkūnijimą Lietuvoje, tačiau, sąlygoms susiklosčius, vis dėlto pasisakė už atsiskyrimą nuo Maskvos. O tai, be abejo, tuo metu buvo padūkusiai drąsus mostas, galėjęs labai liūdnai baigtis.

Taigi, galima sakyti, kad A. Brazauskas su Lietuvos vidaus tvarka prieš nepriklausomybės atkūrimą buvo gerai susipažinęs ir žinojo Maskvos nurodymus, kaip toji „tvarka turi būti tvarkoma". Todėl stebina jo pasisakymai apie vargingą Lietuvos padėtį (galima galvoti, kad karšta Baltijos pajūrio saulė — premjeras kalbėjosi su žurnalistais atostogų Palangoje metu — suteikė jam gerą dozę pesimizmo). „Atėjome į Europą vargšai ir pliki, ir visa socialinė (Lietuvos) sistema yra vargšų", teigė A. Brazauskas „Respublikos" žurnalistui. Pasak jo, kad Lietuva atsigautų, „tam reikia metų, dešimtmečių. Apie milijoną žmonių tikrai blogai gyvena".

Ir čia verta susimąstyti. Visų pirma premjeras yra teisus — socialinė gerovė Lietuvoje, ypač provincijoje, žengia labai mažais žingsneliais ir, tokiu greičiu slenkant, tikrai gali prireikti daug dešimtmečių, kad kraštas bent kiek atsigautų. Tik ar kaltintina vien dabartinė Lietuvos valdžia dėl tų visų vargų bei negerovių? Savo tarpe dar turime nemažai tautiečių, kurie prisimena Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą 1918 m. vasario 16-ąją. Jie gali papasakoti, kad anuomet viską pradėjo nuo nulio — tuščiomis rankomis. Ne tik I pas. karo veiksmai, bet rusų ir vokiečių okupacija iššlavė visus aruodus, išsivarė galvijus, arklius. Pavasariui išaušus, nebuvo nei kuo įdirbti laukus, nei ką juose sėti. Valstybės gyventojai svyravo ant visuotinio bado ir skurdo ribos.

Naujai susikūrusi valdžia neturėjo jokių išteklių, kad galėtų mokėti pensijas, padėti ūkininkams. Juk pirmoji Lietuvos kariuomenė neturėjo net ginklų ar uniformų, o visgi kovojo su daug gausesniais, gerai ginkluotais priešais ir laimėjo — apgynė savo tautos laisvę!

Nepriklausoma Lietuva per 22 metus ne tik pasivijo kai kurias pažangiąsias Europos valstybes, bet ne vieną ir pralenkė! Kodėl? Koks skirtumas yra tarp anų laikų ir dabarties?

Lietuvis anuomet žinojo, kas yra patriotizmas, kas yra tėvynės meilė. Tėvynė jam buvo ne kažkas abstraktaus, o savosios žemės sklypas, savojo kaimo, bažnytkaimio, savos parapijos aplinka, kaimynų, giminių artuma. Visą gyvenimą jis buvo įsikibęs į tėviškės žemę, kurią dirbo, mylėjo ir gerbė jo tėvai, seneliai, proseneliai. Jo žemė, jo tikėjimas, kalba, papročiai ir laisvės troškimas buvo pagrindiniai varikliai, kurie padėjo nugalėti visas kliūtis ir susikurti geresnį gyvenimą. Jie įstengė pakelti dabarties negeroves vardan šviesesnės ateities.

Deja, užuot tos šviesios ateities, vėl užgriuvo okupacija. Šį kartą priešas jau suprato, kaip galima nugalėti užsisyrusią lietuvių tautą: atimk jai žemę, tikėjimą, išblaškyk po tolimas šalis; pripratink dirbti, ilsėtis, visą gyvenimo eigą tvarkyti pagal Maskvos nuorodas, be jų nedrįstant nei piršto pajudinti...

Pusšimtis metų — ilgas laiko tarpas. Gimė, užaugo (net senstelėjo) žmonės, kurie kitokio gyvenimo nežinojo, o vyresnieji apie tai vengė kalbėti, kol staiga viskas vėl apvirto aukštyn kojomis — Lietuva atkūrė nepriklausomybę. Nors kai kas turėtą nuosavybę ir atgavo, bet išplėštas veržlumas, savarankiškas mąstymas, pasitikėjimas savomis jėgomis daugeliui negrįžo. Žmonės dar neišmoko dirbti, kurti be instrukcijų iš „aukščiau", o kai jos neateina — keikia valdžią. Tai štai, Premjere, kur Lietuvos skurdo šaknų reikia ieškoti!

TREMTINIO MEMUARAI

RIMAS ZUBAUSKAS

Nr.22

Ovacijos, nustojus groti. Šitas vakarėlis publikai, matyt, buvo ilgai įsimintinas.

Kuomet mus po išvežimo iš tėvynės išlaipino Krivošeino gyvenvietės prieplaukoje, prie manęs priėjo viena lietuvaitė (berods, Laima Dovidaitytė) manęs pasveikinti. Nustebau, nes niekad tokios lyg nebuvau matęs.

„O aš mačiau, tu smuikavai" — atsakė ši. Taigi, mano „pasisekimas" jėzuitų gimnazijoj pasiekė net tolimą Sibirą!

„Atšilimo" periodu tremtiniai jau galėjo palikti savo tremties vietą ir vykti toliau, bet, vis būdami tremtiniais, negalėjo grįžti tėvynėn. Tremtinių jaunimas naudojosi šia galimybe ir daugumą vyko į srities centrą — Tomską ten išlaikius stojamuosius, studijuoti kokiam technikume.

Aš tuo metu laisvalaikiu, ilgos žiemos vakarais, domėjausi iš kažkur gautu savo smuiku, užsilikusiu dar nuo caro laikų.

Jau turėjau apie 30 metų ir delsti nebuvo įmanoma. Pasiunčiau prašymą, kad priimtų į Tomsko muzikos mokyklą beveik be vilties, kad priims egzaminams (juk tremtinys). Tačiau, mano nuostabai, prašymas buvo priimtas.

Džiaugsmas su rūpesčiu!

Sujudo namiškiai. Įspūdingai atsisveikinau su geriausiu draugu — estuku Kalju Karlson ant Obės kranto. Ten, kur tiek kartų po darbo karštesnėmis vasaros dienomis plaukdavom per upę. O dabar jis nutolo jau gal ir ilgam...

Prie garlaivio ir mama pamojavo, kažin ar džiaugsminga širdim. Juk šis žygis tikrai buvo gan abejotinos vertės, kaip paaiškėjo vėliau, po kelių metų.

Atvažiavęs į Tomską, prieš egzaminus apsistojau pas vieną lietuvį Arvydą Budrevičių, kurio sesuo Vida Budrevičiūtė buvo ką tik mirusi, susirgusi džiova Krivošeine, skalbdama savo rūbelius Brokoje vėlyvą rudenį.

Brolis Arvydas nuomojo mažytį kambarėlį, bet įtalpino ir mane, kaip savo tautietį, bėdon patekusį. Bet čia jau neliko vietos jokiam staliukui nei kėdei. Užkandžiavom, sėdėdami ant lovų. Smuiką, kaip ir puodus valgymui, laikėme po lovomis. Čia ir čirpinau tą smuiką prieš egzaminus. Stebėjaus, kad kaimynai į tai visai nereagavo. Atrodė, kad jiems tai smulkmena, lyginant su triukšmais jų darbovietėse, kur „decibelai" tada dar nebuvo skaičiuojami.

Svarbiausi egzaminai buvo rusų kalbos rašomasis ir muzikiniai duomenys.

Atsimenu kai kuriuos momentus: — stoviu prie durų eilutėje, o iš egzaminų klasės išeina merginos ir berniukai, už mane vis jaunesni. Tikrino muzikinę klausą, atmintį ir ritmo jutimą. Tuos reikalavimus išpildžiau, tačiau melodiją, kažkokią trumpą, vieno sakinio, pakartojau švilpiant, norėdamas tuo pačiu parodyti, kad chorvedybai netinku. Pajutau, kad egzaminatoriai sukruto. Liepia dainuot. Tačiau vienas, matyt, vyresnis komisijos narys, kitus nutildė. Aš išėjau, bet jau blogai nusiteikęs. Po to rusų kalbos rašomasis. Šitam rašomajam buvom ruošiami gal savaitę ar daugiau. Rusų k. mokytojas diktavo ir čia pat tikrindavo. Rasdavo pas mus begalybę klaidų. Vis gąsdindavo, kad nei vienas nebūsim priimtas su tokiomis žiniomis.

Tačiau mano nuostabai, tikro egzamino metu visi, kurie gerai pasirodė pagal muzikalumą, buvo gerai parašę ir rusų kalbos diktantą.

Vėliau, lankant rusų kalbos pamokas, mokslų metų pradžioje, mokytojas prisipažino, kad pats turėjo taisyti diktanto klaidas tų stojančiųjų, kurie buvo praleisti pagal muzikalumą.

Paskui vyko skirstymas pagal specialybes. Norintiems būti pūčiukais tikrino lūpų tinkamumą. Pianistams ir smuikininkams reikėjo laikyti spec. egzaminą toms specialybėms. Man paskyrė mokytoją — smuikininką susitikti sutartu laiku. Gal aš klydau, bet man neatrodė, kad jis palankiai nusiteikęs mano atžvilgiu.

„Na, ką sugrosi?", klausė, nuo galvos iki kojų nužvelgęs.

Man reikėjo kažką groti, norint į tą technikumą patekti. Aš pasirinkau kažkurį Bacho dalykėlį iš albumo vaikams ir „Šanson triste" Čaikovskio.

Mokytojas išklausė ir, mano nuostabai, nieko nesakęs išėjo. Aš apsidžiaugiau, kad jis turėjo kantrybės mane išklausyti nenusikeikęs, kad drįsau jam laiką gaišinti.

Viltis, kad būsiu priimtas, padidėjo.

Atėjo, gal po savaitės, paskirta diena išvysti rezultatus. Kaip bus, taip bus! Gerai, kad nebereikia to smuiko čirpinti, nors gal tik laikinai?

Rezultatai iškabinti spausdintom raidėm lentoje: „Priimtas!" Aštuoni žmonės, geriausiai išlaikę, buvome įamžinti net nuotraukoje.

Bus daugiau

Pradeda galvoti apie svetimšalius darbininkus

Pasikalbėjimas su UAB „Vėtros" direktoriaus pavaduotoju Gediminu Daukšiu

– Minėjote, kad uogininkystėje mums sparčiai reikia vytis lenkus. Dėl susidariusios situacijos yra nemažai valdžios kaltės...

– Įstojus į Europos Sąjungą, mūsų ūkininkai buvo tarsi išmesti nuogi į dilgėles. Iki šiol valdžios politika buvo tik viena – stengtis apriboti importą ir taip vidaus rinkoje išlaikyti dideles kainas. Tačiau niekas nesiaiškino, kodėl pas mus daug brangesni nei pas kaimynus chemikalai, o kai kurių išvis negalima legaliai nusipirkti. Lietuviams buvo sudarytos labai nelygios konkurencinės sąlygos. Šitas kelias atvedė į aklavietę. Neišmokome technologiškai teisingai auginti uogų. Užsiimant braškėmis ar avietėmis, matematika tokia pat, kaip ir auginant javus – jei iš hektaro negauni atitinkamo derliaus, dirbi nuostolingai. Geriau iš hektaro priskinti 15 tonų braškių ir jas parduoti po 2 litus nei skinti 5 tonas ir jas mėginti realizuoti po 3.5 lito už kilogramą (norint užauginti šį kiekį, reikia investuoti tiek pat). Turėtume atsiminti, jog konkuruojame ne tik su lenkais, olandais ar ispanais. Bet kuriame uoste galima po 0.5 dolerio už kilogramą nusipirkti bet kokį kiekį šaldytų braškių iš Kinijos. Kol kas gelbsti ES taikomi muitai, tačiau rinkoje kovoti tenka ir su šia šalimi. Mūsų valstybė turės teikti kreditus, kad žmonės įsirengtų lietinimo sistemas, tobulintų technologijas. Mano nuomone, viena didžiausių klaidų – nebuvo skatinama regionų specializacija. Lenkijoje rajone, kuriame auginamos uogos ar vaisiai, iš anksto susitarus, per porą valandų keli ūkininkai į sutartą vietą atveš tiek, kiek reikia derliaus, ir pakraus pilną vilkiką. Pas mus norint surinkti 15 tonų braškių reikėtų apvažiuoti pusę Lietuvos. Tai pati didžiausia valdžios klaida. Juk buvo galima ištirti dirvas, ir kraštuose, kur žemės tinkamos uogoms ar vaisiams auginti, žmones skatinti užsiimti šiuo verslu. Jau būtų susiformavusi infrastruktūra, daug lengviau būtų dirbti perdirbėjams ir patiems ūkininkams, galbūt veiktų keli kooperatyvai. Pusę Lietuvos galime užsodinti braškėmis – jas suvalgys viena Vokietija, tačiau derlius turi būti kokybiškas ir parduodamas tinkama kaina.

– Klaidų turbūt padarė ne tik valdžia, bet ir patys žemdirbiai?

– Mūsų žmonės dažnai pradeda ne nuo to, nuo ko reikėtų. Pavyzdžiui, „Vėtrija" niekada nepagamins nė vieno uogienės indelio, nes mes gyvename iš to, kad superkame ir perdirbėjams parduodame uogas. Jei pradėsime jas perdirbti, kiti gamybininkai iš mūsų nepirks nė vieno kilogramo užšaldyto derliaus, nes mes būsime jų tiesioginiai konkurentai. Tas pat ir su ūkininkais. Tik dabar žmonės jau pradeda skaičiuoti ir suprasti, jog pačiam auginti ir vežti parduoti į turgų paprasčiausiai neapsimoka – papildomos pajamos, gautos pačiam realizavus derlių, neatperka prarasto laiko, kuris sugaištamas stovint už prekystalio, o ne prižiūrint derlių. Dažnai žmonės iš karto pradeda svajoti apie vėsinimo įrangą, kainuojančią kelis ar keliolika tūkstančių litų, nors jiems visiškai pakanka už kelis dešimtis litų laukuose iš seno šiferio pastatytos pavėsinės, apsaugančios uogas nuo tiesioginių saulės spindulių. Neverta pasikliauti ir viena kultūra, nes būna metų, kai vienų ar kitų uogų kainos – labai mažos, tad tenka gyventi iš kitų pajamų. Be to, kai kurių kultūrų auginimo technologijos ir chemikalai labai panašūs. Kitais metais viskas grįžta į senas vėžias. Šių rinkos svyravimų neišvengsi. Pavyzdžiui, prognozuoju, jog šiemet juodųjų serbentų kaina bus labai nedidelė – daug įmonių šaldytuvuose dar turi pernykščio derliaus uogų. Taigi stengsis jį realizuoti, tik tada pirks šviežių uogų. Braškių kaina šiais metais Lenkijoje, į kurią orientuojamės ir mes, sukasi apie 2 litus už kilogramą.

– Gal uogininkystė Lietuvoje neturi perspektyvų, nes jau pavėlavome į ES rinkų traukinį?

– Aš įsitikinęs, jog būtent uogininkystė mūsų šalyje turi ateitį. Mūsų privalumas, jog kaime gyvena daugiau žmonių nei vidutiniškai ES, – vis dar daug darbo rankų. Privalumu gali tapti ir ūkininkų valdomi maži žemės plotai. Keturių ar penkių asmenų šeima gali labai neblogai gyventi augindama 5 hektarus braškių ar aviečių. Kol kas šioms kultūroms tinkanti žemė – pavyzdžiui, Dzūkijos kalvos – sąlyginai pigi, nes Lenkijoje, uogininkų rajonuose, kur jau susiformavusi visa supirkimo ir auginimo infrastruktūra, jau prieš kelerius metus už vieną hektarą buvo mokama po 8 tūkst. JAV dolerių. Kraštas dėkingas ir tuo, jog daug vandens telkinių, nereikia brangių artezinių gręžinių, į kuriuos jau investuoja vakariečiai. Dar vienas labai svarbus mūsų šalies pranašumas – mes gyvename šiaurėje ir pas mus užauga kokybiškesnės uogos nei pietuose. Kol kas lietuviai ūkininkai ES minimi geru žodžiu. Lenkai jau šiek tiek prarado vardą, nes jų parduodamose uogose rasta pesticidų liekanų – augalai buvo nelaiku nupurkšti. Ten tikrina klientai, o ne valstybė – dėl vieno nesąžiningo ūkininko gali nukentėti dar keliolika niekuo dėtų žmonių. Kita vertus, mūsų valdžiai labai greitai teks priimti strateginį politinį sprendimą, ar leisti šalyje dirbti iš Baltarusijos ar Ukrainos atvažiavusiems darbininkams. Šiuo keliu jau nuėjo Vokietija ir kitos valstybės. Jau po poros metų nė vienas lietuvis į laukus neis be 100 litų per dieną atlyginimo. Baltarusis, kuris savo gamykloje per mėnesį uždirba 50 JAV dolerių, plušės už perpus mažesnį atlyginimą. Jai kaimynai lenkai priims svetimšalius darbininkus, o mes – ne, pavyzdžiui, braškių kilogramo savikaina pas mus ir pas juos skirsis dvidešimčia centų. Tai labai daug.

Kalbino **Arūnas Milašius**
„Valstiečių laikraštis", 2004 m., Nr. 50

Šiais — 2004-aisiais— metais Baltimore, MD, lietuvių radijo valandėlė šventė 50 metų veiklos sukaktį. Nuotraukoje matome pirmųjų radijo valandėlių kūrėjus ir pagalbininkus. Iš kairės: Paprockas, Kėzenytė-Karašienė, Ruzga (vienas kūrėjų), B. Čaplinskaitė-Kožiciene, už jos Č. Surdokas, A. Juškus (įkūrėjas ir ilgametis vadovas), E. Makauskaitė, Blažytė, Kazakevičius, G. Čaplikaitė-Mačiuikienė, ?, Rekus, Bučinskas ir K. Laskauskas, perėmęs valandėlės vedimą iš Juškaus.

„LAISVĖS UGNIS"

rugpjūčio 7 d. bus uždegta 14-tą kartą

EDMUNDAS SIMANAITIS

Jau tradiciniu tapęs renginys „Laisvės ugnis ateities kartoms" Dubysos slėnyje prie Ariogalos žinomas ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje. Iš pradžių jis vadinosi laisvės gynėjų sąskrydžiu. Čekijos prezidentas Vaclav Havel apie šį, visoje posovietinėje erdvėje, o ir visame pasaulyje analogų neturintį, renginį yra pasakęs, kad tokia šventė galėtų sutraukti laisvės kovotojus iš visos Europos. Nenuilstantys šio sąlėkio sumanytojai ir organizatoriai, raseiniškiai Danutė ir Antanas Vizbarai, kasmet tobulina renginio programą. Pernai ir užpernai buvo atvykęs būrys laisvės kovotojų iš kaimyninės Latvijos. Galimas daiktas šįmet pasirodys svečių ir iš kitų šalių. Sveikintina idėja šiam renginiui suteikti tarptautinį statusą. Džiugu, kad jame kasmet dalyvauja vis daugiau jaunimo. Labai gerai, kad organizatoriai stengiasi suteikti tradiciniam sąskrydžiui daugiau tautinės kultūros akcentų.

Pasitaiko išgirsti pašaipių atsiliepimų apie šią gražią šventę, atseit čion susirenka vos krutantys senukai iš visos Lietuvos. Dėmesio stoka ir nepagarba senatvei, neįgaliesiems dažnokai pasireiškia viešuose renginiuose, net žiniasklaidoje, o ypač TV programose. Ariogalos slėnis tampa ne tik patyrusių okupanto represijas žmonių susiėjimo vieta. Praėjusiais metais čia dalyvavo daug jaunimo. Daugėja šeimų, kurios atvyksta į šventę drauge: seneliai, tėvai, vaikai, vaikaičiai. „Laisvės ugnies" šventė tampa džiugia ir didžiai prasminga pilietino ugdymo priemone.

Kiekvienais metais šventėje pasirodo prezidentai, Vyriausybės nariai, Bažnyčios hierarchai, kariuomenės vadai, Seimo nariai, įžymūs visuomenės veikėjai.

Renginyje jaunimas akivaizdžiai susipažįsta su Tautos odisėjų po Gulago salyną geografija. Eisenoje į slėnį nešami plakatai ar lentelės su kalinimo ar tremties vietovių pavadinimais, pavyzdžiui, Krasnojarsk, Irkutsk, Magadan, Kolyma, Vorkuta, Žezkazgan, Kengyr, Balchaš, Norilsk, Taišet, Bodaibo, Abakan, Altaj... Skaitant knygą ar istorijos traktatą neįmanoma net įsivaizduoti šios lietuviškos, nors nelietuvių, geografijos platumų.

Vis dėlto ar neturėtų mūsų visuomenė prisiminti ir XIX amžiaus tremčių istorijas. Juk 1831 ir 1864 metų sukilėliai buvo kariami, šaudomi, varomi į katorgą, o jų šeimos, neretai ištisais kaimais — į tremtį. Mūsų protėviai kovojo už savo žemę, kalbėjo ta pačia kalba, meldėsi tam pačiam Dievui, buvo varomi iš tos pačios žemės, į tą patį beribį Sibirą, palydimi tokiais pačiais keiksmais, lygiai taip, kaip ir mūsų amžininkai. Caras, generalgubernatorius ar sovietinis prezidentas vykdė tokią pačią imperinę politiką — sunaikinti užgrobto krašto gyventojų tautinę savimonę, nepaklusniuosius ir pakirsti bet kokio pasipriešinimo galimybę. Ja buvo siekiama pažeminti ir pasmerkti pražūčiai okupuoto krašto gyventojus. Mūsų protėviai ir mūsų amžininkai patyrė tokias pačias kančias, netektis ir tokį patį karštą troškimą sugrįžti į Tėvynę.

Lietuvių atminties trukmė neviršija uosinio kryžiaus amželio. Giminės įsmeigdavo į savo artimo žmogaus kapą kryželį, kuris po pusės amžiaus, ar šiek tiek ilgiau pastovėjęs, papuvęs nuvirsdavo ir kapelis išnykdavo. Nūdienos visuomenė jau neatmena 1831 ir 1864 metų sukilėlių, nemini jų kovų, jų tremčių. Ar neturėtume parodyti pagarbą ne tik mūsų meto pražuvėliams, bet ir mūsų tėvynainiams — XIX amžiaus sukilėliams ir tremtiniams, galbūt, paminėdami juos oficialiose kalbose ir, žinoma, atskiru plakatu eisenoje?

Keletas pastebėjimų dėl sąskrydžio organizavimo. Aikštė radiofikuota. Galingi elektroniniai plaučiai savo garsu dengia visą aikštę. Kuo arčiau tribūnų, tuo mažiau galimybės pasikalbėti su kaimynu. Matyt, renginys turėtų būti skaidomas į dvi dalis: bendrąją, kada išsiversti be ruporų neįmanoma, ir antroji — bendravimo, pasižmonėjimo dalis. Ji nemažiau svarbi. Apskritai kalbant, tai didžiuma šventės dalyvių trokšte trokšta susitikimų su likimo draugais. Tokia proga pasitaiko kartą per metus, kai žmonės suguža iš visų šalies kampelių į Dubysos slėnį. Jie mėgsta burtis tai pagal tremties vietas, tai pagal vietoves iš kurių atvyko. Didieji ruporai turėtų būti naudojami tik informacijai ir svarbesniems pranešimams. Žinoma, foninė muzika ar chorinis dainavimas netrukdo.

Anykščiai turi plačiai pagarsėjusią šaunią šventę „Bėk, bėk, žirgeli". Joje vienu metu skirtingose, tačiau šalia vienu kitos esančiose vietose, vyksta ir jojikų varžytuvės, ir kapelų dainavimo varžybos, ir arimo rungtys ir vaikučiams žaidimai ir jaunimas ratelius suka.

Tikriausiai šią anykštėnų patirtį bent iš dalies galima būtų prisitaikyti ir Ariogaloje. Tautiškos dainos sektorius leistų pasireikšti mėgėjams solistams, duetams, o gal ir kokį prizą laimėti. Be abejonės, klausytojų netruktų.

Kitame kampe galėtų lieti širdį poetai, eiliuotojai, o gal bardai gitaras pabrinzdintų. Žmonės, sovietmečiu patyrę represijas, nelaisvės vargus, ramintų Tėvynės ilgesio iškamuotą sielą eilėmis ir dainomis. Juos nelabai myli rašytojų sąjungos, jų kūryba nevertinama, tačiau ar galima uždrausti žmogui saviraiškos teisę, jei tokia veika nedaro žalos bendrapiliečiams? Esu tikras tokia galimybe pasinaudotų dešimtys braškinančių plunksną kūrėjų.

Tiktų, nemėgdžiojant Londono, numatyti ir nedidučio Hyde Park vietą, kur žmonės galėtų realizuoti savo konstitucinę teisę viešai išreikšti nuomonę jiems rūpimu klausimu, džiaugsmu pasidalinti ar susikaupusį nerimą išlieti. Prie pagrindinio mikrofono visi norintieji ir turintieji ką pasakyti vargu ar galėtų prieiti?

Savaime suprantama, pageidautina būtų, kad kiekvienam „kampui" rastųsi vienas ar pora geranoriškų tvarkytojų, kurie pagelbėtų dalyviams realizuoti dalį savo sumanymų.

Dar vienas opus spręstinas reikalas. Keliu į slėnį neleidžiama važinėti sąskrydžio dalyviams. Matyt, taip siekiama išvengti automobilių parkavimo rūpesčių ir galimų eismo nelaimių. Tačiau kelias ilgas. Tūlas atvykėlis dėl amžiaus ar sveikatos nuokalnėn dar šiaip taip, o įkalnėn labai sunkiai. Ar nereikėtų paleisti kursuojantį mikroautobusėlį? Žmonės būtų labai dėkingi.

Šios pastabos diskusinės. Beje, jau esu aptaręs su šventės entuziastais Danute ir Antanu. Jie numato kai kurias naujoves įgyvendinti.

„Laisvės ugnis" Dubysos slėnyje labai reikšmingas visai Lietuvai kultūrinis ir pilietinis įvykis.

Nederėtų pamiršti, kad pernai tą pačią dieną, kai Ariogaloje vyko sąskrydis, Darbo partijos įkūrėjas Viktor Uspaskich, Kėdainiuose surengė masinį ledų laižymą. Ledai oligarcho bendrapartiečiams ir prijaučiantiems buvo dalinami veltui. Galima spėti, kad to bus imamasi ir šįmet, siekiant vienokiu ar kitokiu būdu pervilioti sąskrydžio dalyvius į Kėdainius.

RINKIMAI LMVAV KONFERENCIJOJE

Gegužės 28 d. Vilniuje buvo surengtas Lietuvos moterų vienuolijų aukštesniųjų vyresniųjų konferencijos rinkiminis posėdis. Ta proga Vilniaus arkikatedroje, Šv. Kazimiero koplyčioje, Lietuvos kardinolas Audrys Juozas Bačkis aukojo šventąsias Mišias.

Prieš prasidedant rinkimams, kadenciją baigianti konferencijos pirmininkė ses. Aldona Dalgėdaitė nuoširdžiai padėkojo kardinolui Audriui Juozui Bačkiui už tai, jog jis savo ganytojiškoje tarnystėje nuo pat pradžios domėjosi ir rūpinosi pašvęstojo gyvenimo asmenimis, visada atsižvelgdamas į jų poreikius bei sunkumus. Ses. A. Dalgėdaitė kardinolui taip pat dėkojo, kad jis LMVAV konferencijai kurijos patalpose mielai suteikė būstinę, kuri čia veikė šešetą metų.

Kitai trejų metų kadencijai LMVAV konferencijos pirmininke išrinkta ses. Ignė Marijošiūtė, Nekaltai Pradėtosios Švč. Mergelės Marijos vargdienių seserų kongregacijos generalinė vyresnioji, jos pavaduotoja tapo ses. Lina Striokaitė, Šventosios Šeimos seserų kongregacijos ganeralinė vyresnioji, tarybos narėmis – ses. Saulė Lapėnaitė, Eucharistinio Jėzaus seserų kongregacijos generalinė vyresnioji, ses. Julita Žemeliauskaitė, Mergelės ir kankinės Šv. Kotrynos seserų kongregacijos provincijos vyresnioji, ses. Onutė Meškėnaitė, Kristaus Karaliaus seserų kongregacijos generalinė vyresnioji.

Naujoji konferencijos pirmininkė ses. Ignė Marijošiūtė padėkojo, kadenciją baigusiai pirmininkei už jos atsidavusį darbą ir kreipdamasi į konferencijos nares išreiškė viltį, jog savo gyvenimą Dievui pašventusios moterys, vienuolijų vadovės, bus visapusiškai aktyvios joms patikėtoje tarnystėje.

Bažnyčios žinios, 2004 m. Nr. 11

SKELBIMAI

• **PIGIAUSIA — NE PATIKIMIAUSIA!** Kortelės dažnai nesuveikia. Paskutinės minutės nutrupa. O kaip su bendrovėmis, kurių centrinės net ne JAV ir siūlo „ypatingus įkainius"? Dažniausiai tai prastas internetinio tipo, o ne telefoninis ryšys. Protingas vartotojas renkasi amerikiečių firmą (įst. 1993 m.) LITCOM. Į Lietuvą iš namų ar mobilaus telefono TIK 11,9 ct., o JAV — 4,9 ct. Jokių mėnesinių mokesčių, jokių papildomų kodų. Išklotinę gaunate su savo vietine sąskaita. Registruokitės lietuviškai 708-386-0556. Taupykite šiandien su LITCOM! Dėmesio! Įkainis galioja tik naujiems klientams!

SIUNTINIUS, PINIGUS, AUTOMOBILIUS
SIŲSKITE PER
ATLANTIC Express Corp.
YRA GALIMYBĖ UŽSISAKYTI KONTEINERĮ
SIUNČIAME AIR CARGO IR LAIVU
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, UKRAINA, BALTARUSIJA
IŠSIUNČIAME KIEKVIENĄ SAVAITĘ.
PRISTATOME GAVĖJUI TIESIAI Į RANKAS.
1-800-775-SEND
Mūsų atstovai:
Bravo Coffee and deli
238 Main Str. LEMONT, IL 60439, Tel:630-257-3300
KALYNA corp.
338 S. Rohlwing Road PALATINE 60067, Tel:847-776-7766
2719 W. 71st Str. CHICAGO, IL 60629, Tel: 773-434-7919
8801 78 Th Ave BRIDGEVIEW, IL 60455, Tel:708-599-9680

PASLAUGOS

A&S Šildymas Šaldymas
6556 S. Kedzie Chicago, IL 60629
Prekyba, installavimas, aptarnavimas
— Licensed — Bonded— Insured
24 val. per para
FREE ESTIMATE
7 dienos per savaitę
773-778-4007
773-531-1833

STATE FARM INSURANCE AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS IR GYVYBĖS DRAUDIMAS
Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Auksė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654;773-581-8654

STATYBOS, REMONTO DARBAI
Contractor
Žilvinas Venckus
Albert Selevi
ZiL CONSTRUCTION
Work: 312-388-8088;
815-272-5193
Cell/fax: 815-744-5360; 773-581-5920
www.zilconstruction.com

NEKILNOJAMASIS TURTAS

COLDWELL BANKER RESIDENTIAL BROKERAGE
VIDA M. SAKEVICIUS
Real Estate Consultant
Nekilnojamojo turto pirkimas, pardavimas
708-889-2148

SIŪLO DARBĄ

Live-in position available in Florida.
Eng., SS required. Other positions available in WI.
Call 262-657-8044.

IŠNUOMOJA

Prie Kedzie Ave. ir 66 St. išnuomojamas 1 mieg., 3 kambarių butas su šildymu ir oro vėsintuvu. Kaina $420. Tel. 708-425-7160; 708-275-2070 (mob.).

VACATION IN KENNEBUNK, MAINE!
Franciscan Guest House
Near Monastery, Beach & Shops
Call: 207-967-4865
www.franciscanguesthouse.com

Woodridge išnuomojami 1-2 mieg. naujai suremontuoti butai. 1 mieg.— $620-$650; 2 mieg. — $710-$750. Tel. 630-910-0644, Jana.

Remkite ir platinkite katalikišką spaudą
DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

EUROPA

LONDONAS

Rinkoms optimistiškiau vertinant JAV ekonominės plėtros perspektyvas, JAV dolerio kursas jenos ir euro atžvilgiu trečiadienį vėl sustiprėjo. Euro kursas krito žemiausiai per daugiau kaip vieną mėnesį — nuo 1.2061 dolerio vėlų antradienio vakarą New York iki 1.204 dolerio Londone trečiadienį. JAV valiuta stiprėja, privačiam ekonominių tyrimų institutui „Conference Board" paskelbus, jog vartotojų pasitikėjimo indeksas, birželį siekęs 102.8 punkto, liepos mėnesį pakilo iki 106.1 punkto, tai yra aukščiausiai per dvejus metus. Trečiadienį JAV vyriausybė paskelbė teigiamą ataskaitą apie JAV ilgalaikio naudojimo prekių gamybą, kuri, kaip manoma, gali dar labjau sustiprinti JAV valiutą.

BRIUSELIS

Prancūzija gali blokuoti NATO misiją siekiant pradėti Irako saugumo pajėgų apmokymą, pranešė diplomatai. Prancūzija buvo aršiausia JAV vadovaujamos karo Irake priešininkė. Kritikai ją kaltina mėginant pakenkti NATO, kad būtų pažabota JAV įtaka. Prancūzija yra nusiteikusi neleisti JAV prezidentui George W. Bush pademonstruoti tarptautinę paramą iki rugpjūčio pabaigoje prasidėsiančio Respublikonų partijos suvažiavimo. Mokymo misijai ne itin pritaria ir Vokietija bei Belgija, tačiau jos yra pareiškusios, kad nesipriešins daugumai. Baghdad paprašė NATO karinės įrangos, taip pat — pagalbos rengiant irakiečių armiją ir pasieniečius. Paryžius nori didesnio aiškumo dėl to, kaip bus užtikrintas instruktorių saugumas, kas apmokės išlaidas. Prancūzai taip pat nepritaria tam, kad misijai vadovautų Irake dislokuotos JAV vadovaujamos pajėgos.

MASKVA

Rusijos prezidentas Vladimir Putin pareikalavo iš jėgos žinybų iniciatyvos ir gabumų sprendžiant naujus uždavinius. Prezidentas pabrėžė, kad jėgos žinybų atsakymas į grėsmes turi būti atitinkantis grėsmių rimtumą. Viena grėsmių, prezidento nuomone, — ekonominis nusikalstamumas. Mokesčių institucijos suaktyvėjo šiais metais, pateikusios neregėto dydžio priekaištus naftos bendrovei „Jukos", kuri per kelis mėnesius atsidūrė prie žlugimo ribos. V. Putin per susitikimą su aukščiausio laipsnio karininkais taip pat sakė, kad vienas pagrindinių Federalinės saugumo tarnybos (FST) pirmumų yra sustabdyti užsienio specialiųjų tarnybų žvalgybinę veiklą. „Neseniai įvykdytas banditų išpuolis Ingušijoje, teroro aktai Čečėnijos respublikoje rodo, kad ekstremistai ir jų globėjai mėgina bet kuriomis priemonėmis destabilizuoti padėtį mūsų valstybėje", sakė jis. „Būtina kuo greičiau užbaigti tobulinti saugumo sistemą tuose regionuose kuriems reikia ypatingo jėgos struktūrų dėmesio", pabrėžė V. Putin.

JAV

BOSTON

Teresa Heinz Kerry kaip ir JAV Demokratų partijos veteranai bei naujokai, antradienį kalbėjo apie John Kerry privalumus ir sakė, kad jo vadovavimas gali suvienyti susiskaldžiusią Ameriką ir atkurti pasitikėjimą Baltaisiais rūmais. Antrąjį Demokratų partijos suvažiavimo vakarą T. Heinz Kerry savo vyrą apibūdino kaip kovotoją, kuris aktyviai gintų Ameriką, atkovotų valstybės moralinius pagrindus ir „visada ugnies linijoje būtų pirmas". Visi kalbas sakę žmonės žadėjo padėti J. Kerry po lapkričio 2 d. įvyksiančių rinkimų išsiųsti prezidentą George W. Bush atgal į Texas. Barack Obama iš Illinois, kandidatas į senatorius ir kylanti afroamerikiečių politikos žvaigždė, sakė, kad J. Kerry galėtų peržengti kultūrinius ir politinius Amerikos skirtumus. Daugelis kalbėtojų didžiausią dėmesį skyrė J. Kerry vertybėms ir jo gyvenimui, taip pat — tarnybai Vietname, kur jis buvo vieno laivo vadas. Jo tarnyba buvo gretinama su G. W. Bush vengimu tarnauti kariuomenėje.

ARTIMIEJI RYTAI

BAGHDAD

Per mirtininko išpuolį į šiaurę nuo Baghdad, kurio metu sprogo automobilyje buvusi bomba, žuvo 68 ir buvo sužeista daugiau nei 30 žmonių. Automobilis sprogo netoli policijos naujokų verbavimo punkto ir turgaus. Tuo tarpu į pietus nuo Baghdad anksti trečiadienį per bendrą tarptautinių pajėgų ir irakiečių karių operaciją buvo nukauti 35 sukilėliai ir daugiau nei 40 suimta. Operacijoje dalyvavo Ukrainos, JAV ir Irako kariai. Nė vienas tarptautinių pajėgų karškis per operaciją nenukentėjo.

PIETŲ AMERIKA

SAN JOSE

Čilės ambasadoje Costa Rica vienas policininkas, kurio pareigos buvo ją saugoti, antradienį nušovė tris žmones ir nusišovė pats. Policija vakare šturmavusi ambasadą, kurioje minimas policininkas laikė dešimt įkaitų, viduje rado keturis negyvus žmones; tarp žuvusiųjų buvo ir pagrobėjas. Įkaitus laikė 54 metų policininkas Jose Orlando Jimenez, kuris jau kelerius metus dirbo ambasados apsaugos komandoje. Panašu, kad pagrobėjas nusišovė pats. Raudonojo Kryžiaus atstovas sakė, kad žuvo trys ambasados pareigūnai — pirmasis ir antrasis sekretoriai ir buvęs sekretorius.

Scena iš šiuolaikinės operos „Graikas" Lietuvos rusų dramos teatre.
Eltos nuotr.

JAUNIMO OPERA PATIKO VILNIAUS PUBLIKAI

Gausiai susirinkusi publika ovacijomis palydėjo Europos jaunimo atliktos šiuolaikinės operos „Graikas" premjerą Lietuvos rusų dramos teatre. Vienintelis spektaklis Vilniuje liepos 18 d. vainikavo tarptautinį jaunimo muzikos projektą, kuriame dalyvavo 11 Europos aukštųjų meno mokyklų studentų ir dėstytojų.

Šiuolaikinio britų kompozitoriaus Mark Anthony Turnage dviejų veiksmų operą „Graikas" buvusioje senojoje Vilniaus operos scenoje pastatė profesionalus britų režisierius Stefan Janski. Operą dirigavo Šiaurės Anglijos Karališkosios muzikos kolegijos Šiuolaikinės muzikos katedros vedėjas Clark Rundell, solines partijas atliko suomių, rumunų, olandų ir britų dainininkai, grojo Jungtinis Europos aukštųjų muzikos mokyklų studentų orkestras. Pusę šio kamerinio orkestro sudarė Lietuvos muzikos akademijos instrumentininkai.

Minimalistinę spektaklio scenografiją ir kostiumus sukūrė dailininkė Iveta Ciparytė, dviejuose ekranuose rodytas videoprojekcijas — videomenininkas Edgaras Marozas. Dainininkų ir aktorių judesio režisūros autoriai — choreografai Algimantas Mažeika ir Vesta Grabštaitė.

Šiuolaikinei operai „Graikas" pritaikytas Steven Berkoff libretas, perkeliantis garsųjį graikų mitą apie Edipą į šiuos laikus — praėjusio amžiaus devintojo dešimtmečio rajoną Londone. Edipas čia tampa skiauterėtu panku Edžiu, kurį užaugina netikri tėvai, radę vaikelį su meškiuku upėje. Suaugęs Edis ir jo tėvai — aludės šeimininkas ir padavėja — likimo valia patenka į senojo graikų mito situaciją: nepažindamas gimdytojų, sūnus nužudo tėvą ir veda motiną. Sužinojęs tiesą, apimtas siaubo ir nevilties, Edis nori apakti, miršta, spektaklio pabaigoje prisikelia ir, dainuodamas repo stiliumi, įžengia į dangų.

Rasizmas, žiaurumas ir masinis nedarbas operoje simbolizuoja marą, kuris kamuoja Londoną ir yra Edžio pasakojamos istorijos fonas. Operos koloritas — šiurkščios ir bukos naujosios darbininkų klasės saviraiška, sustiprinta klasikinės dramos kalbos kaitaliojamu su prasčiokų žargonu ir keiksmažodžiais. Lietuvių žiūrovai galėjo skaityti libretą, puikiai išverstą į lietuvių kalbą ir išdalytą prieš spektaklį.

Sėkmingą muzikinį projektą vykdė Lietuvos muzikos akademija, dalyvavo aukštosios menų mokyklos — Valstybinė G. Tartinio muzikos konservatorija Trieste (Italija), Helsinkio (Suomija) politechnikos instituto Muzikos ir teatro fakultetai, Ultrechto (Nyderlandai) aukštoji menų mokykla, Latvijos muzikos akademija, Malmės (Švedija) muzikos akademija, Tamperės (Suomija) politechnikos universiteto Muzikos konservatorija, Šiaurės Anglijos Karališkosios muzikos kolegijos (Didžioji Britanija), Vienos (Austrija) muzikos ir vaizduojamojo meno universitetas, Rumunijos nacionalinis muzikos universitetas ir Vilniaus dailės akademija. **(Elta)**

Kas išklausys dirbantį žmogų?

RIMANTAS DAGYS

Kiekvienas svajojame gyventi ir dirbti saugioje, turtingoje valstybėje, būti ramūs dėl ateities. Viena sąlyga tai pasiekti — sukurti stiprią ir rimtą Lietuvos bendruomenę, tačiau ją gali sėkmingai kurti tik saugus ir orus žmogus. Mes suprantame, kad toks žmogus nesijaus saugus, jeigu kiekvieną dieną bijos darbdavio, kuris gali daryti su juo ką panorėjęs. Deja, daug žmonių yra sukaustyti šios baimės. Žinoma, jau nemažai darbdavių, kurie elgiasi kaip ir dera vakarietiško verslo atstovams, bet jie nesudaro daugumos. Todėl dirbantis žmogus yra „pasimetęs", nes mano, kad jo teisės dažnai ginamos „tik popieriuje". Jis mato, kaip pagrįstus darbuotojų skundus nagrinėjantys pareigūnai apsiriboja keleto litų bauda darbdaviui, o pasiskundę žmonės vėliau netenka darbo. Geriau yra ten, kur veikia profesinės sąjungos. Bet jų yra mažai, o ir tos veikia daugiausia tik dar šlikusių pasišventusių vadovų dėka.

Niekam iš esmės nerūpi plėsti profsąjunginį judėjimą. Nors turime daug respublikinių profesinių sąjungų vadovų, bet jie dažnai tik stropiai rūpinasi savo vieta, turto dalybomis ar daro politinę karjerą. Jiems patogu „būti" ir „atstovauti", bet jie nekuria profsąjungų judėjimo. Dabar tik vienas iš dvidešimties dirbančiųjų yra profsąjungos narys. Kažkodėl čia mes ne taip energingai siekiame įgyvendinti europinius standartus. O juk ten, Europoje, absoliuti dauguma darbininkų ir tarnautojų organizuotai gina savo profesinius interesus. Laikas visiems suprasti daugeliui pasaulio verslininkų seniai suprastą tiesą, kad stabilus verslas yra įmanomas tik darbdaviui ir darbuotojams sutariant ir bendradarbiaujant.

Žmonėms sunku patikėti abejingos jiems valstybės siekiais. Nenuostabu, kad jie labiau dėkoja darbdaviui už minimalią algą ir už „slapčia nuo valdžios" vokelyje gautus papildomus keliasdešimt litų. Todėl jie yra pasiruošę balsuoti už „Kėdainių gerovės" modelį. Taip yra todėl, kad niekas jiems nesugeba paprastai paaiškinti, kad tokia slapta „labdara" reiškia ne tik tai, kad ateityje jo senatvė bus skurdi, bet ir tai, kad dabar gyvenančių jo tėvų ir senelių pensijos yra žymiai mažesnės. Mes nežadame, kaip „naujieji pranašai", jau rytoj dvigubai padidinti pensijos, bet realiai matome galimybes jas kelti greičiau nei kils kainos. Bet to nebus, jeigu Lietuvoje dominuos „Kėdainių modelis". Tai aišku kiekvienam, nors šiek tiek nusimanančiam ekonomikoje, tačiau kas gali tai paaiškinti dirbančiam žmogui, jeigu po sunkaus darbo apsilankius valdiškose įstaigose, jį dažnai pasitinka susiraukę ir pasipūtę valdininkai, gainiojantys jį nuo vieno kabineto prie kito?

Tokiai padėčiai pataisyti nereikia investicijų, reikia tik politikų dėmesio. Reikia priversti dirbti atsakingas, žmogaus darbo teises bei jo orumą ginančias institucijas. Reikia padėti kurtis pajėgioms profesinėms sąjungoms įmonėse. Jos galėtų tapti realiu tarpininku derinant interesus tarp darbdavio ir dirbančiojo. Reikia mažiau melstis „liberalizmo dievui". Reikia priversti valdžios institucijas, prižiūrinčias, kad dirbančio žmogaus teisės nebūtų pažeidžiamos, dirbti joms pavestą darbą, už kurį mokamas nemenkas atlyginimas.

Andrius Kubilius, būdamas premjeru buvo pradėjęs įgyvendinti pakeitimus, siekdamas valdžios įstaigas sutvarkyti taip, kad jose būtų kuo mažiau valdininkų, kurie dažniau geria kavą, nei padeda elementarios pagalbos ir dėmesio prašančiam žmogui. Po rinkimų šią praktiką Tėvynės sąjunga tęs. Juk taip yra Europos Sąjungoje.

Lietuvos bendrovės sukurtą programinę įrangą įsigijo Izraelio karinės oro pajėgos

Vilnius, liepos 28 d. (BNS) — Lietuvos geoinformacinių sistemų bendrovės „HNIT-Baltic Geoinfoservisas" sukurtą naują programinę įrangą „Cellular Expert" (CE) įsigijo Izraelio karinės oro pajėgos ir šios valstybės mobiliojo ryšio bendrovė MIRS.

Lietuvos bendrovės sukurta „Cellular Expert Radio Links" programinė įranga yra skirta radijo ryšio planavimui ir reguliavimui — bazinių radijo stočių išdėstymui, duomenų tikslinimui, radijo dažnių planavimui ir radijo tinklo duomenų valdymui, pranešė bendrovė.

Pasak pranešimo, šia įranga taip pat domisi telekomunikacijų bendrovė „Motorola Israel" bei Izraelio kariuomenė, kurios dalyvavo įrangą įsigijusioms oro pajėgoms ir bendrovei MIRS surengtuose dviejų dienų mokymuose.

„HINT-Baltic Geoinfoservis" teigimu, „Motorola Israel" ir Izraelio kariuomenė yra nuolatinės įmonės klientės, aktyviai naudojančios CE.

Anot Telekomunikacinių sprendimų grupės vadovo Vytautas Ramonaičio, šią programinę įrangą naudoja ne vien mobiliojo ryšio operatoriai, bet ir savo žinybinius tinklus turinčios organizacijos (tokios kaip kariuomenė, pasienio apsauga, vidaus reikalų ministerijos, priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybos, policija) bei konsultacijas telekomunikacinių tinklų planavimo srityje teikiančios įmonės.

Bendrovė taip pat teikia geoinformacinių, duomenų bazių valdymo sistemų diegimo bei aptarnavimo, konsultacijų, gamybinės veiklos, sistemų integravimo paslaugas ir yra viena didžiausių geoinformacinių sistemų bendrovių Rytų bei Vidurio Europoje.

Valdininkai nutarė griežčiau saugoti medinę architektūrą

Vilnius, liepos 28 d. (BNS) — Susirūpinę dėl padažnėjusių atvejų, kai sostinėje tyčia padegami architektūrinę vertę turintys mediniai pastatai, sostinės valdininkai ir paveldosauginininkai surado išeitį, kaip apsaugoti medinę architektūrą — gaisro nusiaubtą vertingą pastatą jo savininkas privalės atstatyti.

Seni ir — neretai — labai apleisti mediniai pastatai dažniausiai dega sostinės teritorijose, kur brangiai kainuoja žemė.

Įtariama, kad tokie gaisrai dažnai sukeliami tyčia, nes savininkai negali nugriauti į saugotinų kultūros vertybių sąrašus įtrauktų pastatų, o juos remontuoti ir pritaikyti šiuolaikiniams reikalavimams labai brangu.

Vilniaus miesto mero Artūro Zuoko teigimu, per kelis mėnesius užfiksuoti 9 medinių pastatų gaisrai ir net penkiais atvejais neatmetama versija, kad jie buvo sukelti tyčia.

Pasak žinovų, nustatyti, ar gaisras tyčinis — labai sunku.

A. Zuokas trečiadienį surengtoje spaudos konferencijoje tvirtino, kad tik įvedus naująją tvarką, vertinga medinė architektūra mieste bus išsaugota.

Savininkai į saugotinų kultūros vertybių sąrašą įtraukto arba ruošiamo įtraukti sudegusio pastato vietoje negalės pastatyti naujo statinio, o bus įpareigoti arba atstatyti prieš tai buvusį pastatą pagal griežtus saugotinų kultūros vertybių atstatymo ir išsaugojimo reikalavimus, arba atlyginti žalą valstybei.

Vilniaus centrinėje dalyje yra apie 2,000 medinių pastatų — iš jų tik 18 yra įtraukta į Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos registrą.

Pasak architektės Giedrės Filipavičienės, į registrą bus siūloma įrašyti dar apie 200 Vilniuje esančių vertingų pastatų.

Architektė G. Filipavičienė išskyrė keturias teritorijas, kuriose daugiausia medinių pastatų — Žvėrynas, Šnipiškės, Markučiai ir Naujininkai.

Vertingų medinių pastatų stovi ir Žirmūnuose, Antakalnyje, Markučiuose, Senamiestyje, Paplaujoje.

„Kiekvienoje teritorijoje pastatai yra skirtingo tipo", pastebėjo ji.

Vilniaus miesto savivaldybė bei Kultūros vertybių apsaugos departamentas (KVAD) planuoja mieste įkurti medžio kultūros centrą ir medinės architektūros muziejų, kuriame būtų rodomi unikaliausi bei tipologiškai skirtingi miesto medinės architektūros pavyzdžiai.

„Vilnius gali garsėti ne tik kaip baroko, bet ir medinės architektūros miestas", sakė sostinės meras A. Zuokas.

A † A
VIKTORAS ENDRIJONAS

Mirė 2004 m. liepos 27 d. 10 v.r.

Gimė Lietuvoje. Gyveno Palos Hills, IL, anksčiau Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Nuliūdę liko: duktė Danutė Pape su vyru Russell, sūnūs: Audris, Gintaras su žmona Audra, anūkai: Krista Šoliūnienė su vyru Kastyčiu ir Gintaras Endrijonas.

A.a. Viktoras buvo vyras a.a. Salomėjos Tamošaitytės.

Vietoj gėlių prašom aukoti Jaunimo centrui.

A.a. Viktoras bus pašarvotas ketvirtadienį, liepos 29 d. nuo 3 v. p.p. iki 9 v.v. Petkus Lemont laidojimo namuose, 12401 S. Archer Ave., Lemont, IL (arti Derby Rd.) ir penktadienį nuo 9:30 v.r. iki 10:30 v.r. Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, 2700 W. 69th St., Čikagoje, kurioje 10:30 v.r. bus aukojamos šv. Mišios. Velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuliūdę artimieji.

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600, www.petkusfuneralhomes.com

A † A
Rašytojui ANDRIUI MIRONUI

ilgai sirgus ir šių metų liepos 11 d. iškeliavus į Amžinybę, reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai ONAI, podukrai GIEDREI TREČIOKAITEI-VAIČIENEI, dukrai LORETAI ir sūnui GABRIELIUI su šeimomis Philadelphijoje.

Lietuvių rašytojų draugija

PADĖKA

Širdingai dėkojame draugams, giminėms ir pažįstamiems, dalyvavusiems

A † A
BIRUTĖS ALIŠAUSKIENĖS

šermenyse, atsisveikinime, šv. Mišiose ir palydėjime į kapines.

Nuoširdžiausiai dėkojame kun. R. Gudeliui, prel. I. Urbonui už maldas koplyčioje, šv. Mišių auką ir palydėjimą į kapines.

Dėkojame vargonininkei J. Lukminienei ir jos pakviestai solistei už giedojimą.

Dėkojame už gėles, užprašytas šv. Mišias, aukas „Lietuvos Vaikų vilčiai".

Esame dėkingi karsto nešėjams A. Paulavičiui, pusbroliui A. Vasiui ir anūkams. Šeimos vardu reiškiame padėką D. Petkus laidojimo namų atstovybei už visas atliktas paslaugas.

Nuliūdusi Ališauskų šeima

Floridoje mirus lietuvių visuomenės veikėjui, ilgamečiui Tautos fondo tarybos ir valdybos nariui bei Reikalų vedėjui

A † A
VYTAUTUI KULPAI,

žmonai GIEDREI TERCIONAITEI, dukrai JŪRATEI LIOBIENEI, sūnums VYTAUTUI ir ALGIUI su šeimomis bei visiems giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.

Tautos fondas

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

„DRAUGO" LIEPOS 24 D. laidoje, tautininkų gegužinės aprašyme, rengėjų sąraše per apsirikimą praleista Irenos Dirdienės pavardė. Gegužinės rengėjai atsiprašo už klaidą.

HEALTHY CHICAGO LAWN Coalition, dirbant kartu su Southwest Organizing Project, renka Marquette Parko gyventojų pasisakymus dėl rajono gerovės bei trūkumų sveikatos klausimais. Norintys pasikalbėti kviečiami atvykti penktadienį, liepos 30 d., 6:30 v.v. į Šv. Kryžiaus ligoninės posėdžių kambarį (7-ame aukšte), 68 gatvė ir California. Pasikalbėjimas vyks lietuvių kalba. Bus vaišės. Pasiteirauti galima telefonu 773-884-4925.

DR. JONAS ŠALNA, KURIO trečioji poezijos knyga „Gyvenimo veidrodis" buvo neseniai išleista Lietuvoje, atvyks su žmona Janina į Dainavą dalyvauti Lietuviškų studijų savaitėje, rugpjūčio 22–29 d., ir vieną vakarą pasidalins savo poezijos posmais su stovyklautojais. Savaitės dalyvių registracija vyksta pas Joną Urboną, 1418 W. Elmwood Ave., Clawson, MI. Tel. 248–435–0209.

MIDWEST HEART SPECIALISTS praneša, kad dr. Gailė Sabaliauskas atliks praktiką Lemonto apylinkėje. Dr. Sabaliauskas baigė Loyola University ir gavo medicinos daktarės laipsnį Internal Medicine and Cardiology. Dėl informacijos ir susitikimo skambinti tel. 630-719-4799, adresas: 15900 West 127th Street, Suite 200, Lemont, IL 60439.

ALRK MOTERŲ SĄJUNGOS 3-ioji kuopa susirinks liepos 31 d., šeštadienį, 3 v.p.p., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Bus aptariami svarbūs reikalai. Prašome visas nares dalyvauti.

RUGPJŪČIO 1 D., SEKMADIENĮ, Tėvų marijonų sodelyje vyks „Draugo" gegužinė. 11 v.r. šv. Mišios, o po jų – pietūs ir įvairiausios linksmybės. Meninėje programoje koncertuos S. Jagminienės „Tėviškės" kapela, šokiams gros brolių Švabų ansamblis. Kaip ir kiekvienais metais – skanūs pietūs suaugusiems, o ledai ir saldumynai – vaikučiams. Vyks loterija, kuriai vertingą prizą – 1 savaitės atostogas 2 asmenims „Neptūno" vasarvietėje, paaukojo savininkai Liūdas ir Dalia Šleniai. Atvykite į gegužinę, lauksime visų!

36-OJI MOKYTOJŲ STUDIJŲ savaitė Dainavoje prasidės rugpjūčio 8 d. Tema – Lietuvos etnokultūra. Į stovyklą atvyksta žinoma dainininkė iš Lietuvos Veronika Povilionienė. Jei dar yra norinčių dalyvauti, skambinkite Laimai Apanavičienei tel. 708-361-5545.

BALFO organizuoti cepelinų pietūs

BALFo pirmininkė Maria Rudienė, kuri vadovauja BALFui jau 32 metus ir inž. Antanas Rudis. Viduryje stovi solistė Margarita Momkienė. **Zigmo Degučio** nuotr.

BALFas. Retai sutiksi žmogų, kuris nežinotų, kad šis darnus raidžių junginys reiškia sutrumpintą Bendro Amerikos Lietuvių fondo pavadinimą. Fondo, kuriame darbuojasi daug savanorių ir kuriam vadovauja nepailstanti jo siela — pirmininkė Maria Rudienė jau 32 metus (nuo 1972 m.). Tai pelno nesiekianti organizacija, kuri renka labdarą, pakuoja ir siunčia jos reikalingiems Lietuvoje, Lenkijoje ir net tolimiausiuose Rusijos kampeliuose, kur susitelkę lietuviai. BALFas remia ir čia gyvenančius naujai atvykusius iš Lietuvos ir net vyresnio amžiaus tautiečius, reikalingus materialinės paramos. Malonu žinoti, kad bėdai ištikus turi į ką kreiptis ir gauti paramą.

BALFas organizuoja įvairias akcijas lėšų rinkimui. Viena iš jų yra kiekvienais metais ruošiami cepelinų pietūs Marquette Park parapijos salėje.

Šiais metais cepelinų pietūs buvo birželio 6 d. Šiam darbui vadovavo BALFo penkto skyriaus pirmininkas Aleksas Kikilas, kuriam talkininkavo daug savanorių. Virtuvėje vikriai sukosi Viktorija Valavičienė, akylai stebėdama, kad niekam netruktų skanių cepelinų, pirktų Racine Bakery parduotuvėje. Jos talkininkės gausiai susirinkusiems dalino kavą ir pyragaičius, gautus iš tos pat parduotuvės.

Piniginiais reikalais rūpinosi Algis Čepėnas ir Antanas Valavičius.

Pietų metu buvo organizuotos dvi loterijos: didžioji ir mažoji. Mažoji loterija veikė nuo pat pradžių, o didžioji vėliau. Už loterijų vedimą buvo atsakingi Aldona ir Vitalijus Lekeckai. Jiems talkino gražiai tarpusavyje sutardami vyresniosios ir jaunesniosios kartos atstovai.

Pasisotinus cepelinais ir saldumynais bei aprimus šurmuliui, Aleksas Kikilas suteikė žodį BALFo pirmininkei Mariai Rudienei, kuri nepaisydama garbaus amžiaus į šį renginį atvyko kartu su savo vyru Antanu, įveikdami gana neartimą kelią nuo savo namų. Maria Rudienė trumpai apžvelgė BALFo veiklą papasakodama apie jo darbo reikalingumą, apie tai kaip sutikti žmonės asmeniškai dėkoja už suteiktą pagalbą. Kiti rašo laiškus prašydami paramos ar dėkodami už ją. Nors jau 14 metų kaip atkurta nepriklausoma Lietuva, tačiau BALFo parama dar labai daug kam yra reikalinga, nes daugybė žmonių gyvena žemiau vidutinio pragyvenimo lygio, ypač kaime. Maria Rudienė pasidžiaugė BALFo talkininkų darbu ir padėkojo taip gausiai susirinkusiems dalyviams, kurių dėka surinktos lėšos bus panaudotos šios organizacijos veiklai.

Renginio metu su parapijiečiais maloniai bendravo visur suspėjantis kun. Rimvydas Adomavičius.

Dėkojame BALFo vadovams ir savanoriams talkininkams už tai, kad jie aukodami savo laiką rūpinasi pagalbos reikalingais tautiečiais.

Liucija Einikienė

Pirmoje eilėje sėdi: Onutė Anglickienė, Emilija Kantienė, BALFo pirmininkė Maria Rudienė, Aldona Lekeckienė, Valentina Gudienė, Milda Vieraitienė. Antroje eilėje stovi: Zenonas Vieraitis, Antanas Tuskenis, Jeronimas Tomkutonis, direktorius ir 5–to skr. pirmininkas Aleksas Kikilas, Petras Juodviršis, Jeronimas Gaižutis, Gintautas Ramanauskas, Viktorija Valavičienė, Joana Ramanauskienė, Antanas Valavičius, Birutė Figurinienė, Vitalijus Lekeckas, Marta Ruikienė, Algirdas Čepėnas, Irena Žaronaitienė, Petras Naujokas ir Kastutė Venckus. Nuotraukoje trūksta Liucijos Maldūnienės, Sigito Gudžio ir Vytauto Juodkos.

Dėmesio! Artėja „Draugo" gegužinė!

DĖKOJAME DOSNIEMS AUKOTOJAMS!

Dabar, mielieji skaitytojai, rėmėjai ir šiaip geros valios žmonės, galime tvirtai pasakyti, kad „Draugo" gegužinėje tikrai suksis laimės ratas ir tikrai bus gausi, linksma ir laiminga loterija. Nepamirškite, kad „Draugo" gegužinė vyks rugpjūčio 1 d., Tėvų marijonų sodelyje, šalia „Draugo" pastato, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL.

„DRAUGO" GEGUŽINEI LAIMIKIUS PAAUKOJO:

Elena Olšauskienė
Jūratė Norvilienė
Julius Lintakas
Algirdas Brazis
Valerija Čepaitis
Alvydas Pakarklis
Emilija Miežinskaitė-Kiaupienė
Vaida ir Pranas Ivinskiai
Andrašiūnienė
Frances ir Viktor Lapačinskai
Gražina Musteikienė
Juozas Mikulis
Viktoras Jautokas
Sigutė Žemaitis
ALVUDas
Anelė Kirvaitytė
Irena Strickland

Tariame jiems visiems ačiū!

„Draugo" gegužinėje 2000 m. **J. Kuprio** nuotr.

„Draugo" knygynėlyje

„Grąžinkite man gyvenimą"

Tokiu pavadinimu Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga 1992 metais Kaune išleido Gedimino Almonaičio atsiminimus. Knyga turi 152 puslapius, redaguota O. Balčytienės, išleista 15,000 egz. tiražu. Jos pora egz. dar yra ir „Draugo" knygynėlyje.

Lietuvoje iki šiol išleista daug Sibiro tremties bei miško brolių kovų prisiminimų knygų, kurių daugumą teko skaityti. Tačiau niekur nebuvo taip vaizdžiai ir kruopščiai parodytas NKVD ir KGB tardytojų bei stribų tardymų žiaurumas, nuo 1944 iki 1948 metų, kuriuos teko išgyventi knygos autoriui Gediminui Almonaičiui, kuris buvo nekaltai apskųstas kito, tardymo kankinimus neišlaikiusio, kalinio.

Be kaltės suimtas, pradžios mokyklos mokytojas Gediminas Almonaitis, gyvenęs Gudaičių kaime, Kudirkos Naumiesčio valsčiuje, Vilkaviškio apskrityje, ketverius metus mėtytas po kalėjimus, perėjęs žiaurius tardymus neprisipažino prie KGB sufabrikuotų kaltinimų. Jam byla nebuvo sudaryta, buvo paleistas, tačiau 1948 m. gegužės 19 d. išvežtas į Sibirą. 1957 metais sugrįžo į Lietuvą. Tėviškės neberado. Ją sunaikino komunizmo kūrėjai ir jų melioratoriai. Visiškai buvo nušluotas ir Gudaičių kaimas.

Greta šios, labai įdomios ir lengvai skaitomu stilium parašytos, žiaurių prisiminimų knygos, „Draugo" knygynėlyje yra daug ir kitų Lietuvoje ir išeivijoje išleistų knygų. Jas labai patogu įsigyti šį sekmadienį „Draugo" gegužinės metu, kartu ir maloniai praleidžiant laiką su draugais ir lietuviškos spaudos mylėtojais „Draugo" gegužinėje tėvų marijonų sodelyje prie „Draugo" rūmų. **Br. J.**

Renginiai Čikagoje

NEMOKAMI VASAROS RENGINIAI ČIKAGOJE

Ar buvote kada nors Italijoje? Ar matėte nuostabiąją Veneciją? Jei ne, tai skubėkite šeštadienį išvysti nuostabų reginį – Venecijos nakties pasirodymą!

Šeštadienį, liepos 31 d., vyks vienas gražiausių ir įspūdingiausių renginių Čikagoje – Venecijos naktis, kur susipins itališkos tradicijos, ekstravagantiškai dekoruoti laivai, muzika ir saliutų salvės. Jūs galėsite pamatyti 35 laivus, dekoruotus šių metų tema „Broadway an the Lake".

Pirmasis toks pasirodymas įvyko 1958 m. rugpjūčio 8 d., tuoj po festivalio Venecijoje, Italijoje. Autentiški laivai buvo dekoruoti dramatiškais motyvais, kaip pavyzdžiui Mrs. O'Lears Cow arba Frankenstein's Monster.

Venecijos nakties pasirodymas vyks ties Mičigano ežeru tarp Roosevelt Road ir Monroe Street, ir prasidės Cingular Wireless laivų paradu 8:30 v.v. Blue Cross Blue Shield of Illinois fireworks prasidės 9:30 v.v. ties Monroe Harbor. Daugiau informacijos galite gauti telefonu 312-744-3370.

Skelbimai

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Savings, 2212 West Cermak Road. Tel. (773) 847-7747.**

ŠOKIAI
ŽAIDIMAI
PUIKI MUZIKA
GARUOJANTYS VALGIAI
JODINĖJIMAS ARKLIUKAIS
BALIONŲ DALYBOS

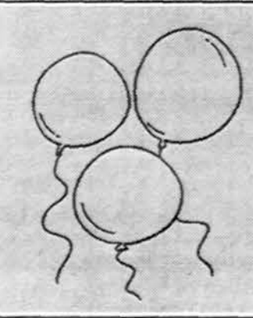

Kviečiame į „DRAUGO" gegužinę,
kuri įvyks
RUGPJŪČIO 1 d., SEKMADIENĮ,
tėvų marijonų sodelyje, prie „Draugo".
11 v.r. šv. Mišios,
po jų — pietūs ir pramogos.
JEI GALITE, PRATURTINKITE MŪSŲ LAIMĖJIMŲ SKRYNIĄ,
— ATSILYGINSIME GERA NUOTAIKA.

GARSUSIS LAIMĖJIMŲ TRAUKIMAS
SVEIKATOS PATIKRINIMAS
PIEŠINIŲ KONKURSAS VAIKAMS
KNYGŲ PARDAVIMAS IR MALONŪS
SUSITIKIMAI SU DRAUGAIS IR PAŽĮSTAMAIS